

UCHWAŁA NR LVII/452/22
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIĘTOCHŁOWICACH

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Świętochłowice 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) w zw. z art. 3 pkt 3 oraz art. 4 ust. 1, art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057)

**Rada Miejska w Świętochłowicach uchwala,
co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta Świętochłowice 2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XLVIII/517/14 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Świętochłowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej
w Świętochłowicach

Zbigniew Nowak

Załącznik do uchwały Nr LVII/452/22
Rady Miejskiej w Świętochłowicach
z dnia 28 kwietnia 2022 r.

URZĄD MIEJSKI W ŚWIĘTOCHŁOWICACH

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŚWIĘTOCHŁOWICE 2030

Kwiecień 2022

Spis treści

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWEJ.....	3
Miasto metropolitalne	3
Źródła wyzwań demograficznych	4
Źródła wyzwań w sferze gospodarki i przedsiębiorczości	8
Źródła wyzwań społecznych	12
Źródła wyzwań w zakresie jakości życia	13
Oczekiwania i aspiracje mieszkańców	14
Kluczowe trendy i tendencje otoczenia wpływające na politykę rozwoju miasta	23
2. WIZJA ROZWOJU – ŚWIĘTOCHŁOWICE 2030	25
Podstawy konstruowania wizji rozwoju Świętochłowic.....	25
Wizja rozwoju Świętochłowice 2030	27
3. PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE ŚWIĘTOCHŁOWIC	30
STRUKTURA PRIORYTETÓW ROZWOJOWYCH ŚWIĘTOCHŁOWIC	30
Priorytet 1 – TRANSFORMACJA GOSPODARKI MIASTA	31
Priorytet 2 – DOSKONALENIE KAPITAŁU LUDZKIEGO.....	33
Priorytet 3 – PRZESTRZEŃ O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI ZAMIESZKANIA	35
Priorytet 4 – ROZWÓJ SPOŁECZNO-KULTUROWY	37
Priorytet 5 –JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA MIASTEM	39
4. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH ŚWIĘTOCHŁOWIC.....	41
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	48
6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	50
7. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	55
PROGRAMY WDROŻENIOWE.....	56
Program pobudzania i rozwoju przedsiębiorczości.....	57
Program równoważenia demograficznego	60
Program promocji miasta	64
8. Źródła i zasady finansowania.....	66
9. System monitorowania	67
Załączniki	71

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNO- -ŚRODOWISKOWEJ

Biorąc pod uwagę kluczowe ramy krajowej i regionalnej polityki rozwoju, zmiany wartości wskaźników ilościowych dotyczących miasta Świętochłowice w okresie 2010-2019 oraz pozycję miasta wśród miast na prawach powiatu w GZM, można wskazać 4 podstawowe grupy wyzwań stojących przed miastem Świętochłowice w perspektywie roku 2030.

Schemat 1 Kluczowe wyzwania miasta

Opracowanie własne

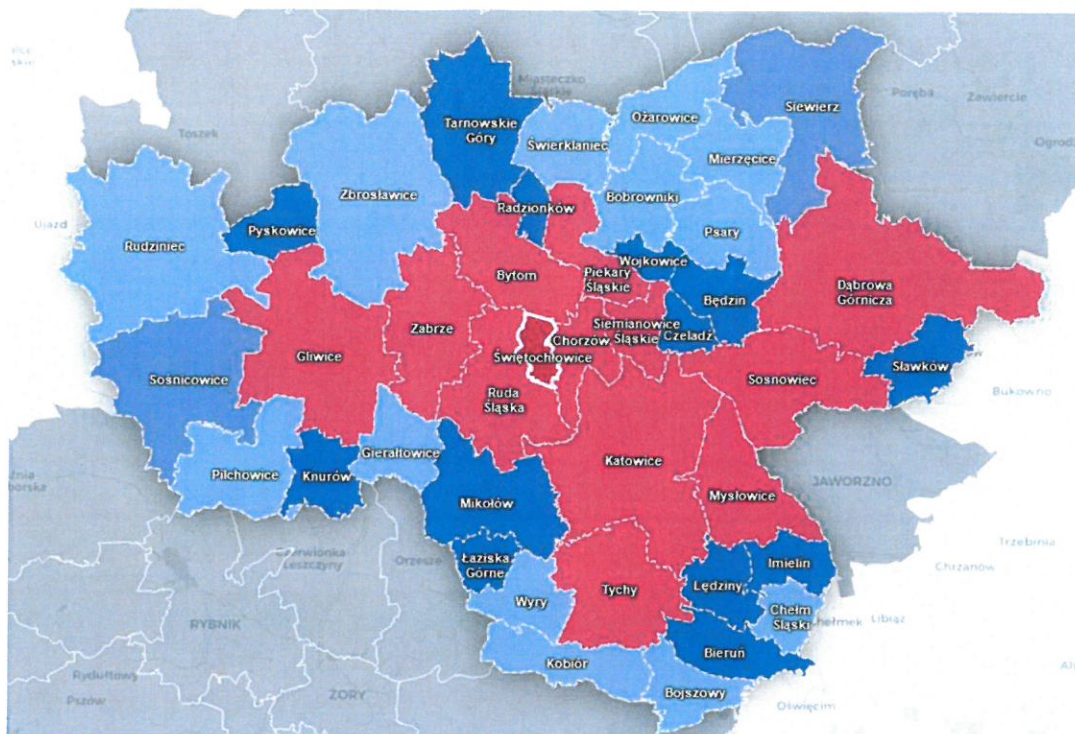
Miasto metropolitalne

Świętochłowice to miasto na prawach powiatu zlokalizowane w centrum największego w Polsce ośrodka metropolitalnego, jakim jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM), skupiająca 41 gmin tworzących silnie zintegrowany obszar funkcjonalny o charakterze europejskim.

Świętochłowice zajmują powierzchnię zaledwie 13,3 km² i są zamieszkiwane przez 49557 osób. To trzecie najbardziej zaludnione miasto w Polsce – 3 723 os./km² oraz najmniejsze pod względem zajmowanej powierzchni z miast na prawach powiatu. Świętochłowice sąsiadują z Bytomiem, Rudą Śląską i Chorzowem.

Kluczowym potencjałem wynikającym z lokalizacji Świętochłowic w centrum GZM jest stosunkowo łatwy i szybki dojazd do innych miast poprzez sieć drogową, w tym drogę 902 (tzw. DTŚ), jak i kolejową – linia 132. Miasto jest również obsługiwane przez komunikację publiczną, zarządzaną przez Zarząd Transportu Metropolitalnego. To powoduje, że mieszkańcy miasta mają łatwy dostęp do wielu usług publicznych w otoczeniu miasta, a jednocześnie Świętochłowice mogą kreować ofertę o znaczeniu ponadlokalnym skierowaną do mieszkańców innych miast GZM.

Schemat 2 Miasto Świętochłowice w GZM

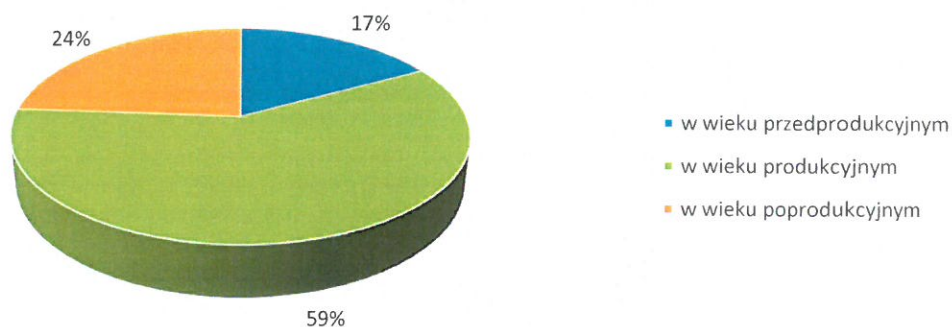
<http://infogzm.metropoliagzm.pl/infomapa.html>

Źródła wyzwań demograficznych

Kluczowym wyzwaniem miasta w sferze demograficznej jest spadająca liczba ludności oraz pogorszenie struktury wiekowej mieszkańców.

Na koniec 2019 roku w ogólnej liczbie mieszkańców osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 65%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym 16,9%.

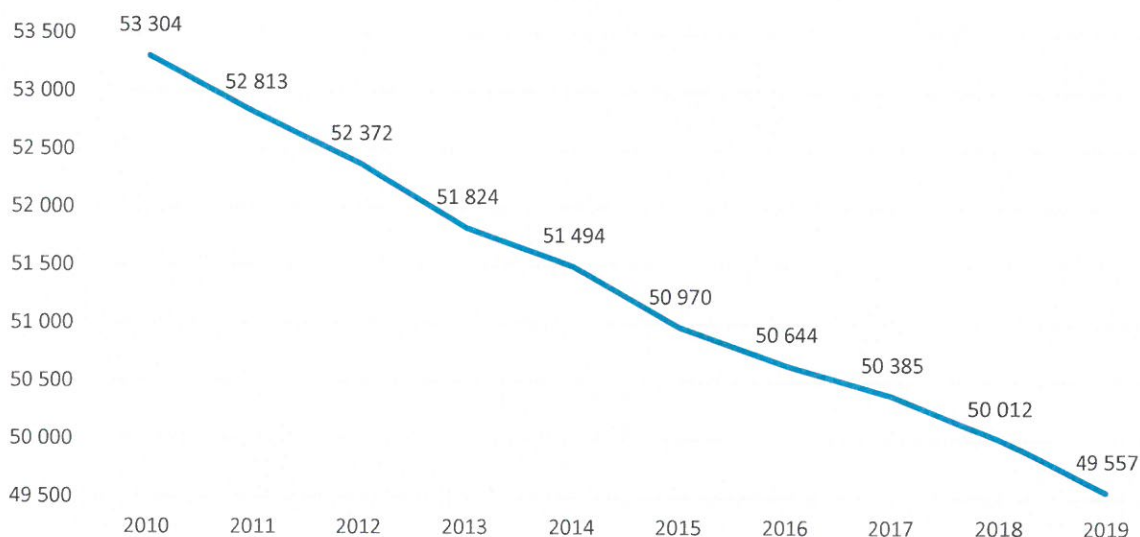
Wykres 1 Struktura wiekowa ludności w Świętochłowicach na koniec 2019 r.

Opracowanie na podstawie danych GUS

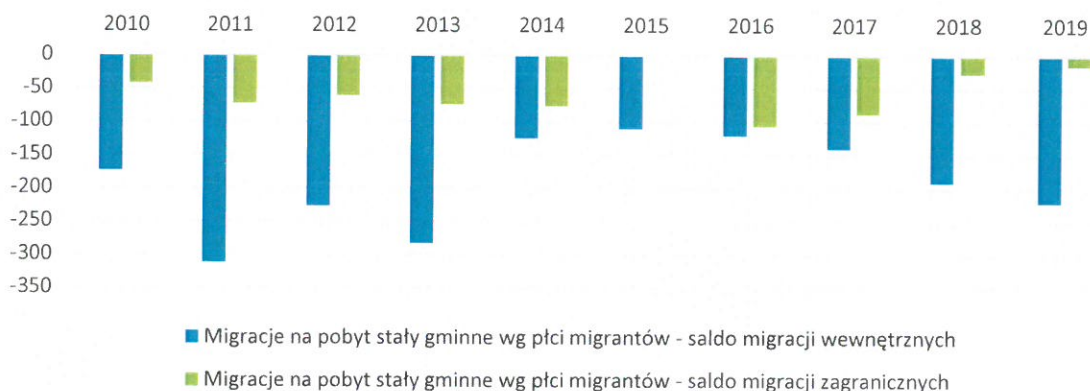
Należy podkreślić, że w mieście, podobnie jak w innych miastach i gminach GZM, od wielu lat następuje spadek liczby ludności. Jest to wynik zarówno ruchów migracyjnych związanych z wyjazdem do innych ośrodków w regionie, Polsce i poza granice, jak również stale obniżającej się wielkości przyrostu naturalnego.

Wykres 2 Zmiana liczby ludności w Świętochłowicach w latach 2010-2019

Opracowanie na podstawie danych GUS

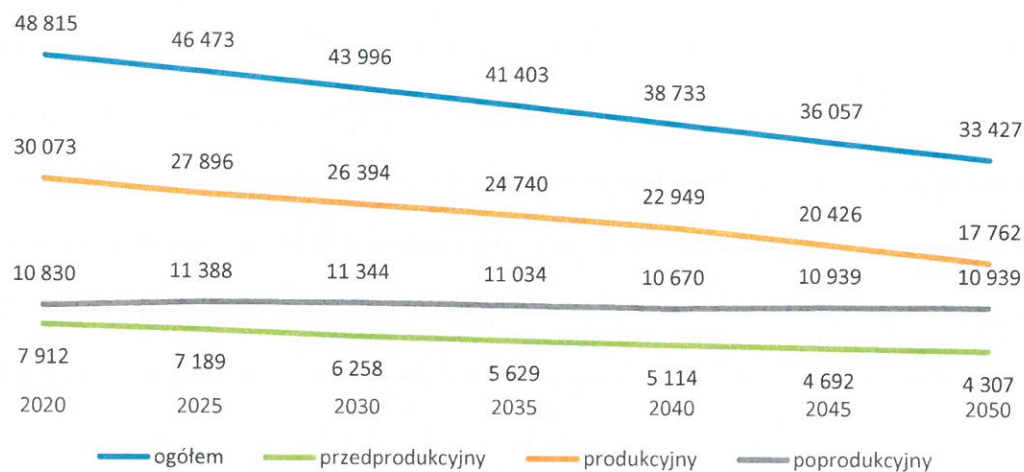
Wykres 3 Saldo migracji w Świętochłowicach w latach 2010-2019

Opracowanie na podstawie danych GUS

Należy również podkreślić, że sytuacja będzie ulegała dalszemu pogorszeniu. Zgodnie z prognozą demograficzną GUS do roku 2050 liczba mieszkańców Świętochłowic spadnie o 31,5% i będzie się kształtować na poziomie 33,5 tys. osób. Jednocześnie pogorszeniu ulegnie struktura wiekowa mieszkańców. Liczba ludności zarówno w grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej spadnie o odpowiednio 45% i 40%. Jednocześnie na względnie stałym poziomie utrzymać się będzie liczba mieszkańców w grupie poprodukcyjnej.

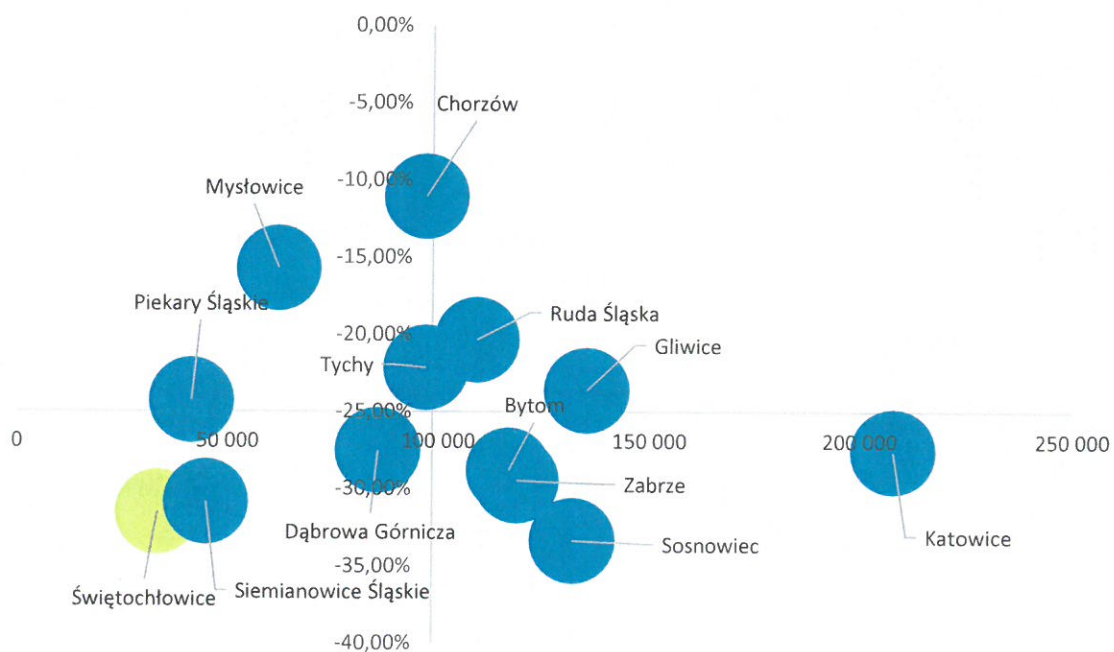
Wykres 4 Zmiana liczby ludności w Świętochłowicach w perspektywie roku 2050

Opracowanie na podstawie danych GUS

Występujące niekorzystne tendencje demograficzne pozycjonują Świętochłowice wśród miast na prawach powiatu leżących w GZM w grupie o małym potencjale ilościowym ludności, charakteryzującym się jednym z największych prognozowanych spadków liczby mieszkańców w perspektywie 2050 roku.

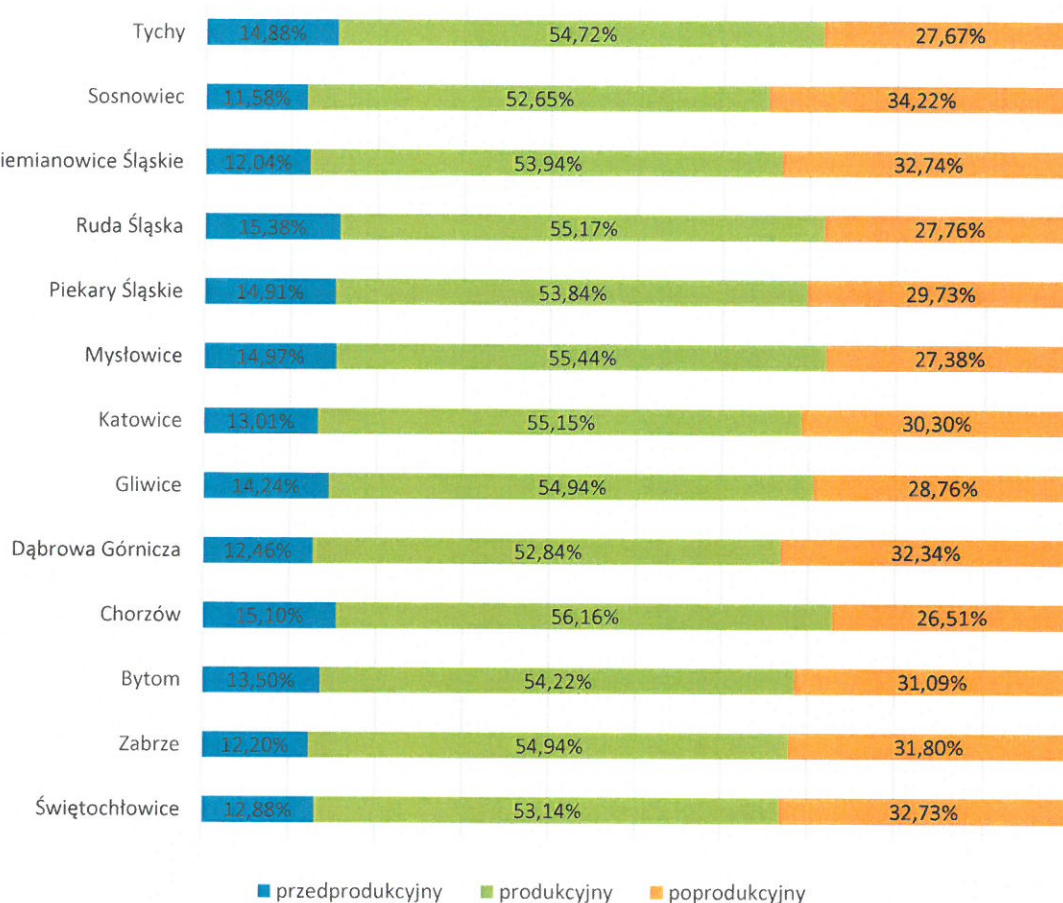
Wykres 5 Pozycja demograficzna miasta w 2050 r.

Opracowanie na podstawie danych GUS

Ponadto Świętochłowice będą się charakteryzować jedną z najmniej korzystnych relacji udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Wykres 6 Struktura wiekowa mieszkańców miast na prawach powiatu GZM w 2050 roku

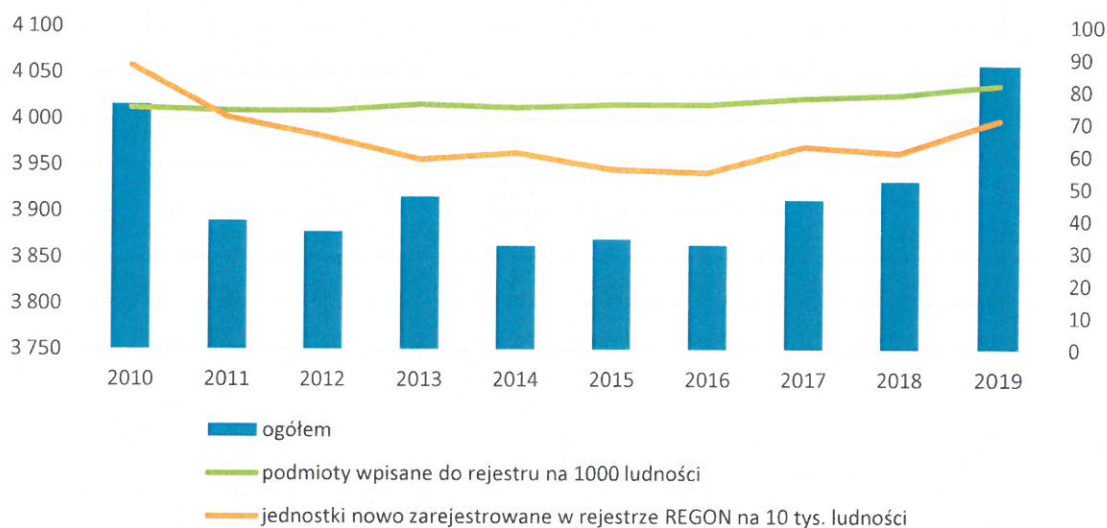

Opracowanie na podstawie danych GUS

Źródła wyzwań w sferze gospodarki i przedsiębiorczości

Miasto cechuje się względnie niskim poziomem przedsiębiorczości. Na koniec roku 2019 w Świętochłowicach zarejestrowanych było 4059 podmiotów gospodarki narodowej.

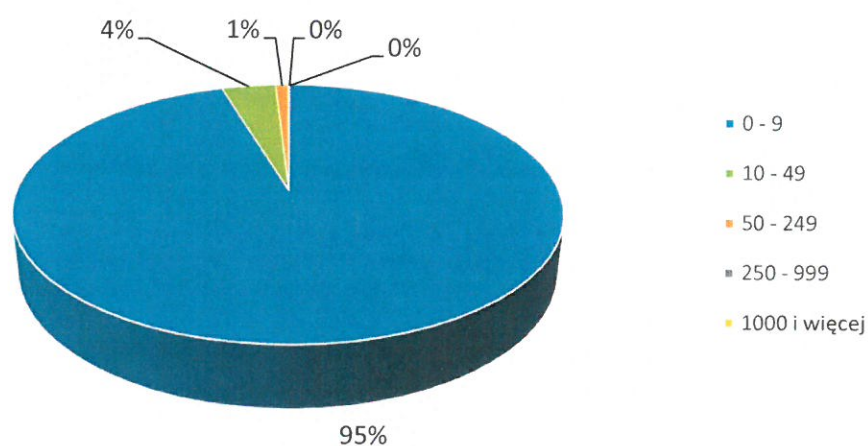
Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Świętochłowicach

Opracowanie na podstawie danych GUS

W strukturze bazy ekonomicznej miasta dominują podmioty małe o liczbie zatrudnianych poniżej 9 osób, jest ich aż 95%. W mieście działają tylko 4 podmioty o zatrudnieniu wyższym niż 250 osób.

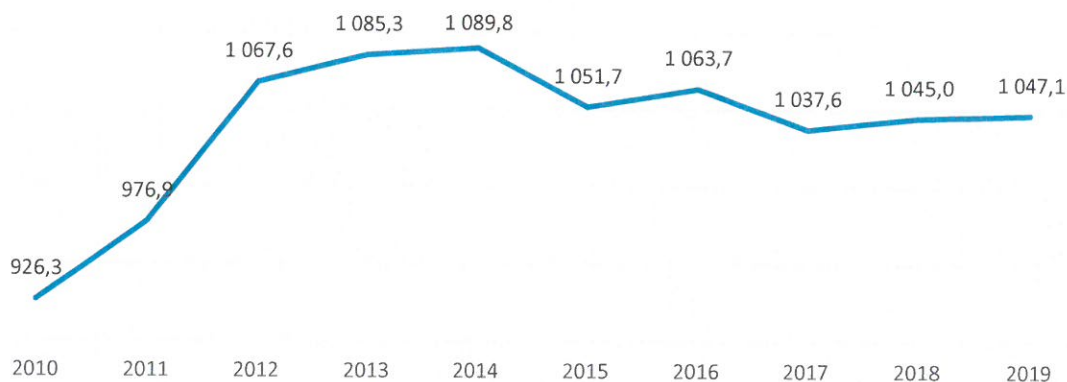
Wykres 8 Struktura podmiotów przedsiębiorstw w Świętochłowicach w 2019 roku (wielkość pracujących)

Opracowanie na podstawie danych GUS

Cechą pozytywną jest stały wzrost liczby podmiotów działających w sferze otoczenia biznesu oraz podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, których na koniec 2019 roku działało 16.

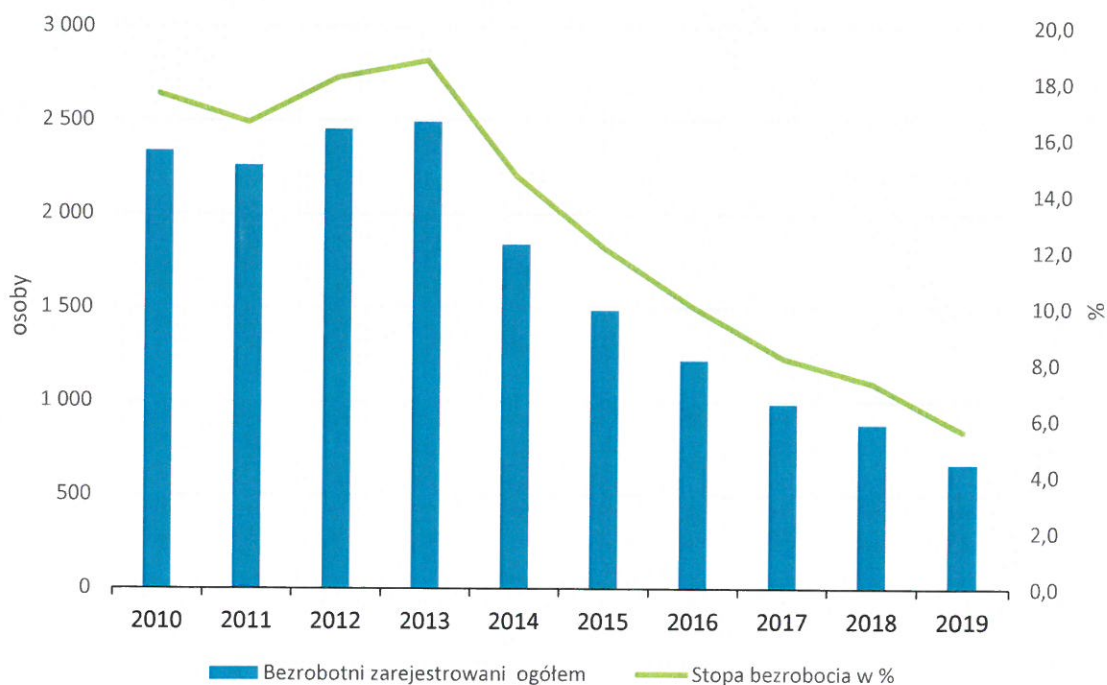
Wykres 9 Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej

Opracowanie na podstawie danych GUS

Centralne położenie miasta w obszarze GZM powoduje, iż rynek pracy należy tu traktować jako element rynku całego obszaru GZM. W mieście na koniec 2019 roku bezrobocie kształtowało się na poziomie 5,6 i było o 2 pp. wyższe niż średnia w regionie. W tym okresie bez pracy pozostawało 666 osób. Należy jednak podkreślić pozytywne trendy charakteryzujące miasto w tym zakresie.

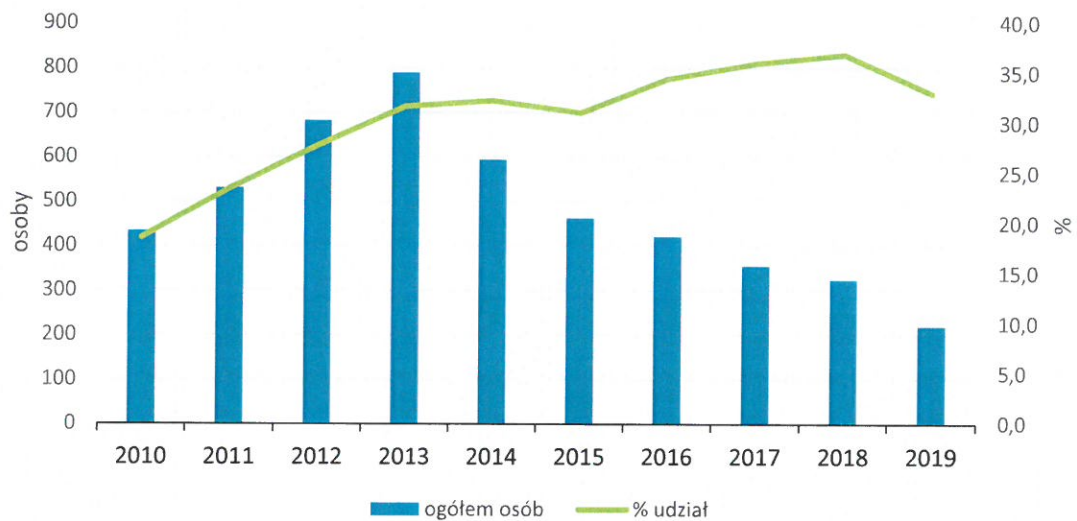
Wykres 10 Bezrobocie w Świętochłowicach w latach 2010-2019

Opracowanie na podstawie danych GUS

Problemem, w zakresie bezrobocia, jest rosnący udział osób pozostających bez pracy powyżej 1 roku. Na koniec 2019 takich osób w mieście było 220, co stanowiło ponad 1/3 wszystkich bezrobotnych.

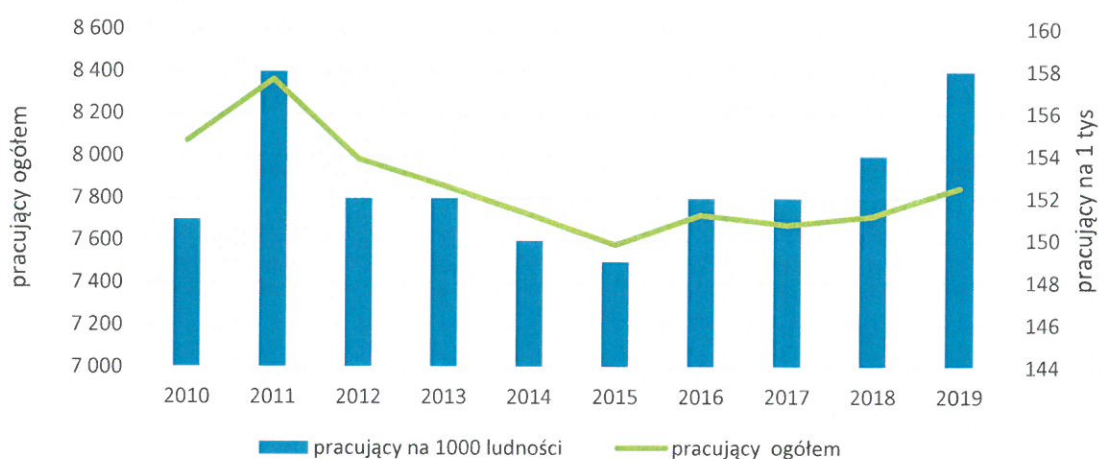
Wykres 11 Bezrobocie długoterminowe w Świętochłowicach

Opracowanie na podstawie danych GUS

Jednocześnie w mieście utrzymuje się, na względnie stałym poziomie, liczba pracujących. Na koniec roku 2019 było ich 7849, co stanowiło o 2,5% mniej niż w 2010 r.

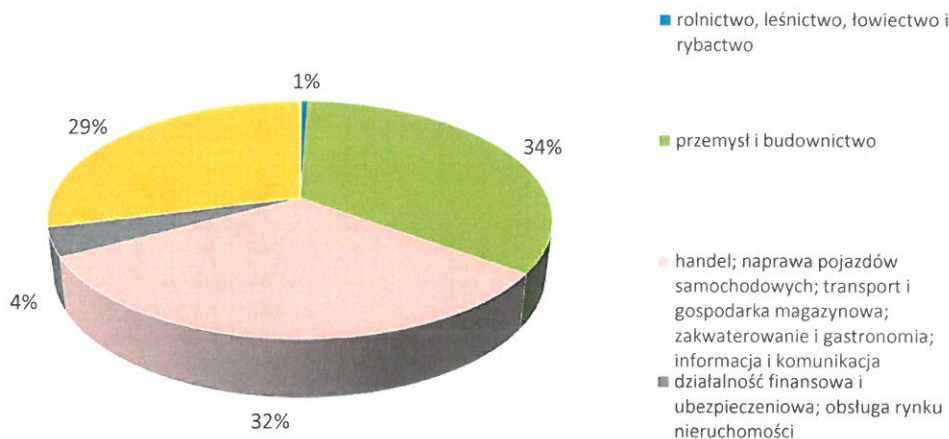
Wykres 12 Pracujący w Świętochłowicach

Opracowanie na podstawie danych GUS

Najliczniejszą grupę w strukturze zatrudnienia stanowią osoby zatrudnione w sektorze przemysłu i budownictwa oraz handlu i wybranych usługach.

Wykres 13 Zatrudnienie w Świętochłowicach wg sektorów na koniec 2019 r.

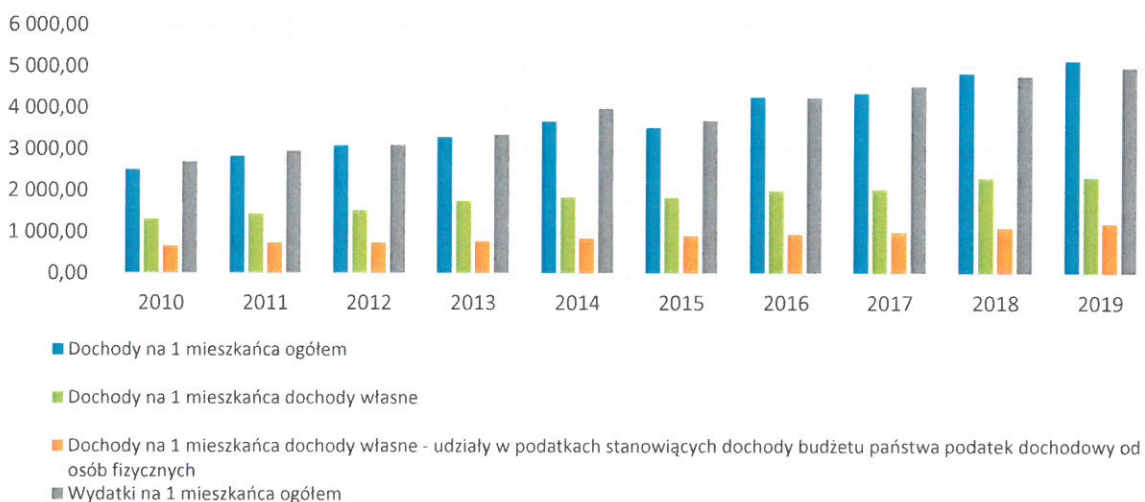
Opracowanie na podstawie danych GUS

Z poprawiającą się sytuacją na rynku pracy rośnie również przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto. W roku 2019 kształtowało się ono na poziomie 4316,83 zł, jednak ten poziom był jednym z najniższych w grupie miast na prawach powiatów w GZM.

Sytuacja gospodarcza oraz lokalny rynek pracy związany jest z możliwościami inwestycyjnymi oraz poziomem dochodów miasta.

Należy podkreślić, że zarówno poziom dochodów miasta, jak również poziom wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest najniższy w grupie miast na prawach powiatów w GZM.

Wykres 14 Zmiana dochodów oraz wydatków miasta w latach 2010-2019

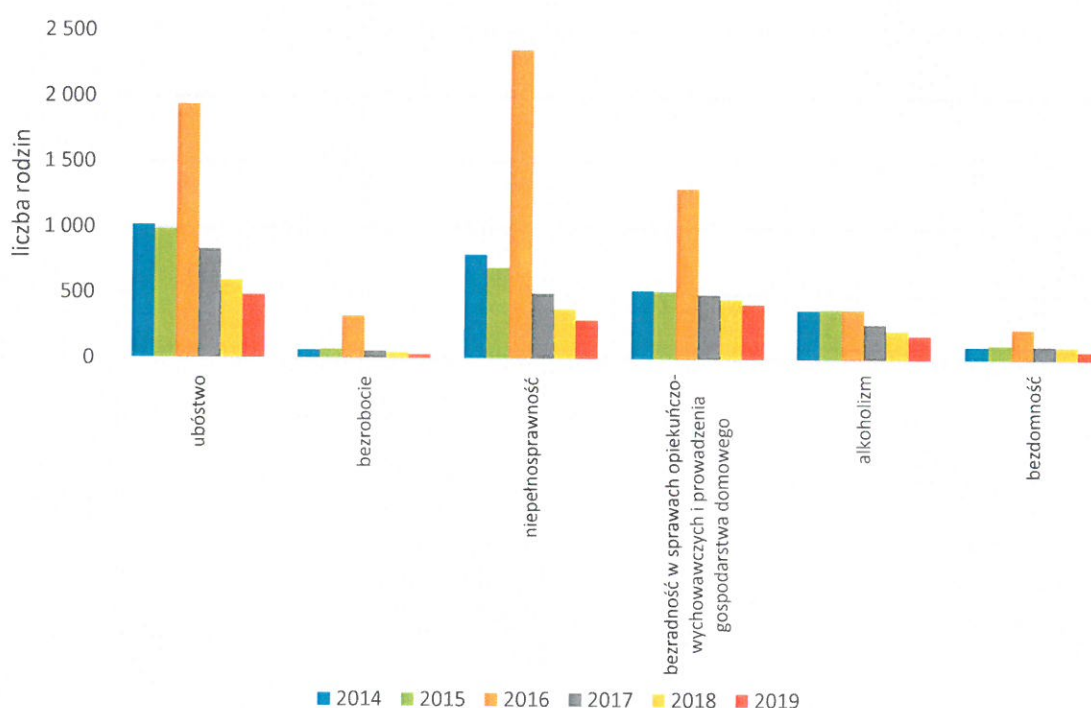
Opracowanie na podstawie danych GUS

Źródła wyzwań społecznych

Wraz ze zmniejszeniem się problemów rynku pracy zmienia się sytuacja społeczna, zarówno w zakresie potrzeb wsparcia, jaki i aktywności mieszkańców.

Na koniec roku 2019 korzystających ze wsparcia podmiotów pomocy społecznej było w mieście 1805 osób. Jednocześnie w ostatnich latach stale spada liczba rodzin, które otrzymują tego typu wsparcie. Główną przyczyną przyznania wsparcia pozostaje problem ubóstwa, niepełnosprawności oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres 15 Rodziny objęte wsparciem pomocy społecznej w Świętochłowicach w latach 2014-2019

Opracowanie na podstawie danych GUS

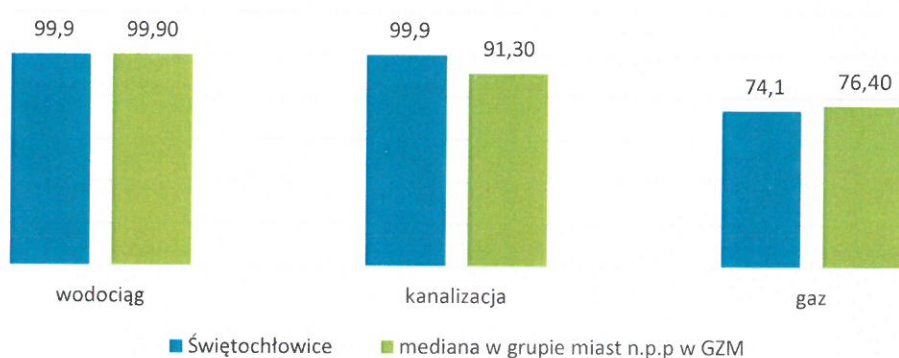
Wyzwaniem w realizacji polityki miasta jest aktywność społeczna. W ostatnich wyborach prezydenckich frekwencja wyborcza w mieście kształtowała się na poziomie o 6,2 pp. niższym niż w regionie i wyniosła 59,7%. Jednocześnie w ostatnich latach wzrasta liczba zarejestrowanych podmiotów sektora NGO. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na koniec 2019 roku działało 16 podmiotów, co plasuje Świętochłowice na 10. pozycji w grupie 13 miast na prawach powiatów w GZM. Również uczestnictwo w działaniach podmiotów sektora kultury jest na niskim poziomie, natomiast następuje stały wzrost uczestnictwa mieszkańców w działalności sportowej.

Źródła wyzwań w zakresie jakości życia

Świętochłowice ze względu na wysoki poziom zagospodarowania oraz wysoki stopień zurbanizowania cechują się wieloma wyzwaniami środowiskowymi, przestrzennymi oraz związanymi z jakością przestrzeni publicznych.

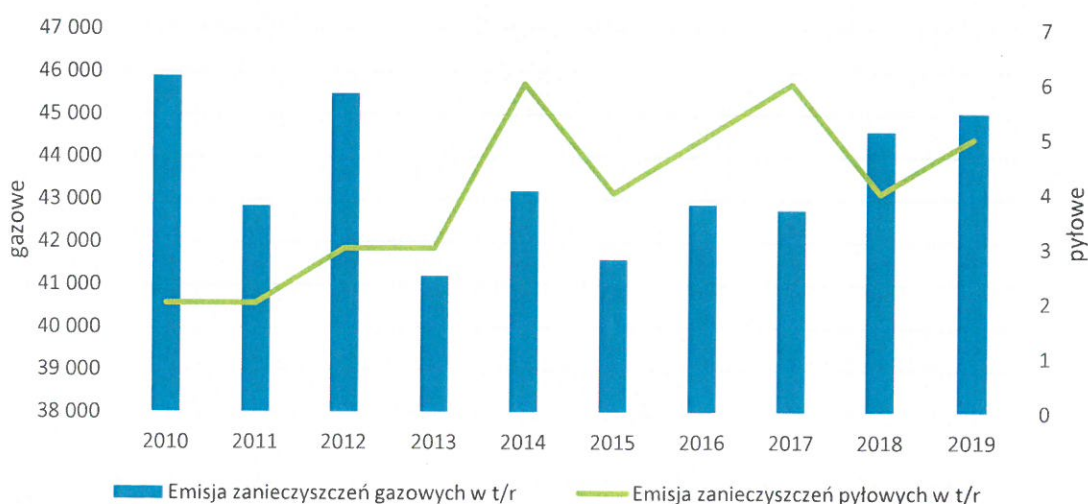
W zakresie dostępności do podstawowej infrastruktury komunalnej, tj. kanalizacyjnej, wodnej i gazowej, sytuacja w mieście kształtuje się na poziomie zbliżonym do przeciętnej w miastach na prawach powiatów w GZM.

Wykres 16 Korzystający z infrastruktury komunalnej w Świętochłowicach w %

Podobnie jak inne miasta w GZM, Świętochłowice borykają się z problemem zanieczyszczenia powietrza. Należy tu jednak podkreślić, iż działania w tym zakresie wymagają współpracy z miastami ościennymi ze względu na bliskość przestrzenną.

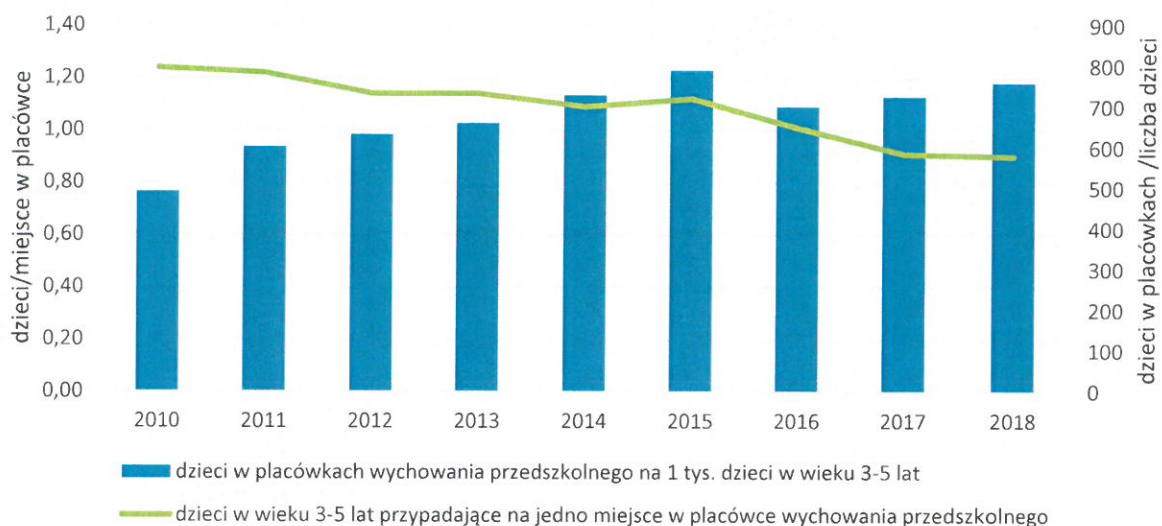
Wykres 17 Emisja zanieczyszczeń w Świętochłowicach

Opracowanie na podstawie danych GUS

Miasto oferuje mieszkańcom wiele usług publicznych w obszarze edukacji, sportu, rekreacji czy wsparcia rodzin. Z roku na rok rośnie dostępność do opieki przedszkolnej, co może być istotnym czynnikiem sprzyjającym wzrostowi aktywności zawodowej mieszkańców. W zakresie rozwoju placówek szkolnych w głównej mierze na poziomie ponadpodstawowym należy zwrócić uwagę na prognozowaną liczbę młodzieży w następnych latach oraz działania innych samorządów kreujących ofertę konkurencyjną.

Wykres 18 Placówki wychowania przedszkolnego

Opracowanie na podstawie danych GUS

Należy podkreślić stałą poprawę w zakresie dostępności do różnego typu usług rekreacyjnych dla mieszkańców, w tym do obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz rozwoju sieci ścieżek rowerowych.

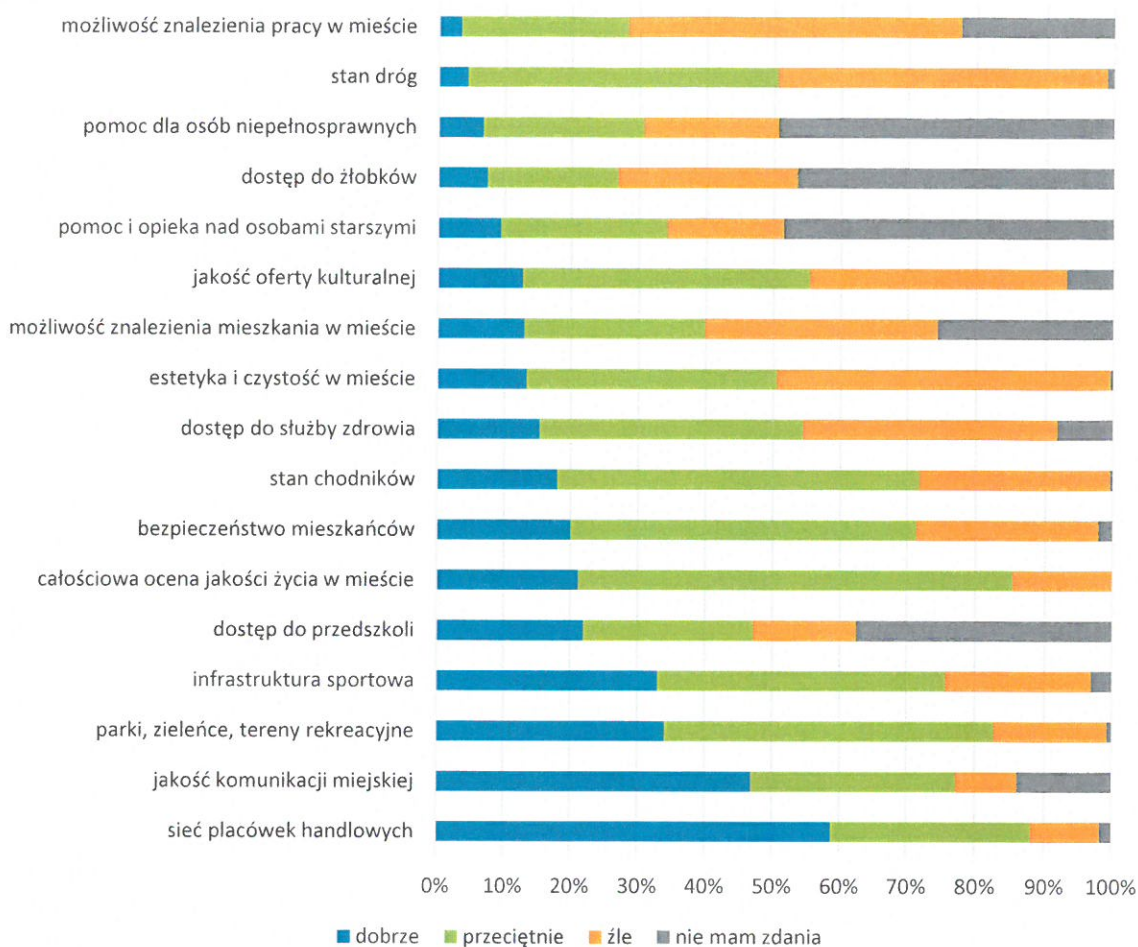
Oczekiwania i aspiracje mieszkańców

Jednym z elementów diagnozowania potrzeb rozwojowych było badanie ankietowe prowadzone wśród mieszkańców miasta oraz w grupie młodzieży i przedsiębiorców działających w mieście¹.

Generalnie mieszkańcy miasta oceniają przeciętnie jakość życia w mieście (64%), źle jakość tę ocenia 15% ankietowanych mieszkańców. Kategorią zdecydowanie najlepiej ocenianą jest dostęp do placówek handlowych i jakość komunikacji publicznej, natomiast zdecydowanie źle – możliwość znalezienia pracy, estetykę i czystość w mieście oraz stan dróg.

¹ Badanie przeprowadzono drogą internetową w okresie listopad 2020 – czerwiec 2021. W badaniu wzięło udział 305 mieszkańców, 50 przedsiębiorców oraz 169 osób uczących się w mieście.

Wykres 19 Ocena jakości życia w mieście w opinii mieszkańców

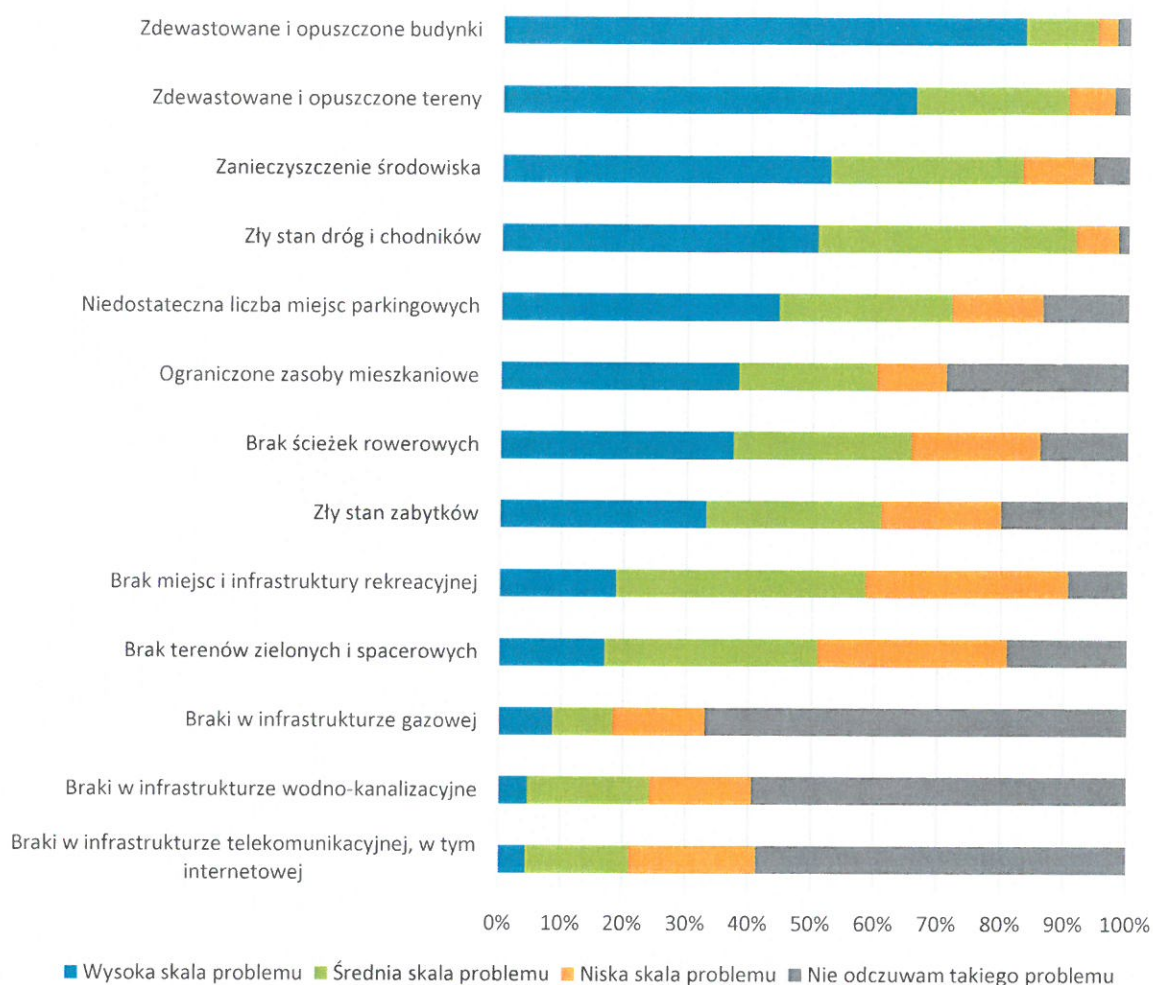

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Do głównych problemów w sferze technicznej i przestrzennej mieszkańcy zaliczyli:

- zdewastowane i opuszczone budynki i tereny,
- zanieczyszczenie środowiska.

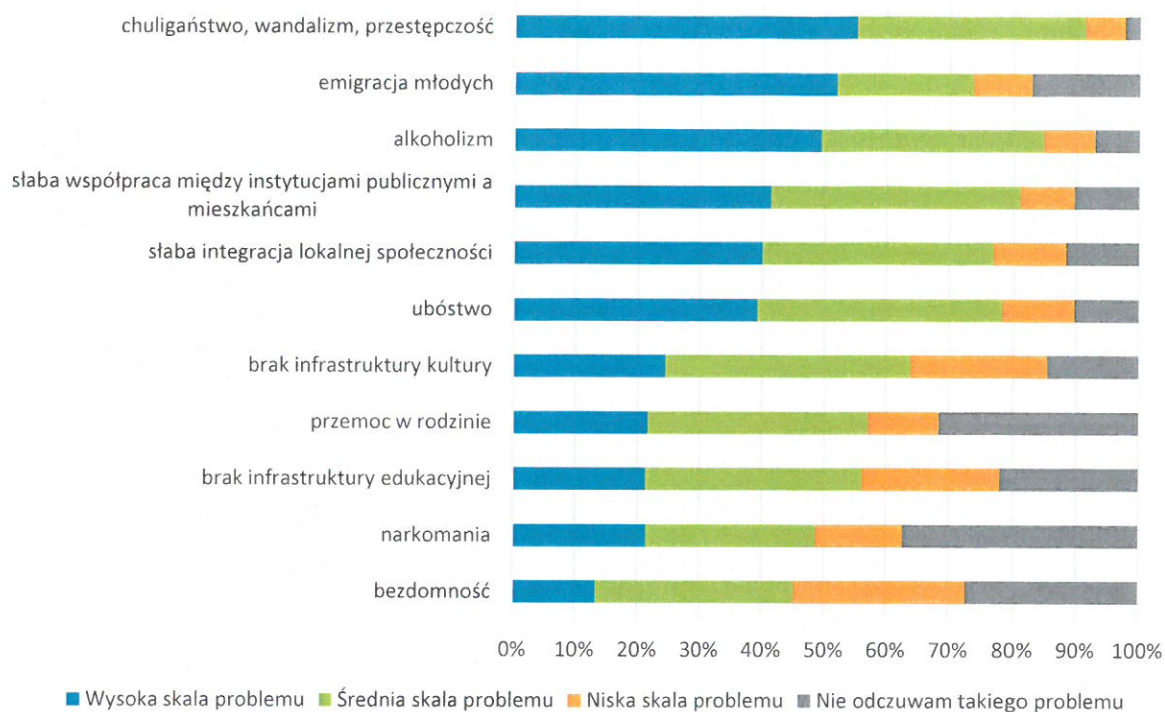
Wykres 20 Kluczowe problemy w sferze infrastrukturalnej i przestrzennej

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Natomiast w sferze społecznej do kluczowych wyzwań występujących w mieście zaliczono problemy związane z chuligaństwem, wandalizmem i przestępczością, emigracją młodych mieszkańców oraz alkoholizmem.

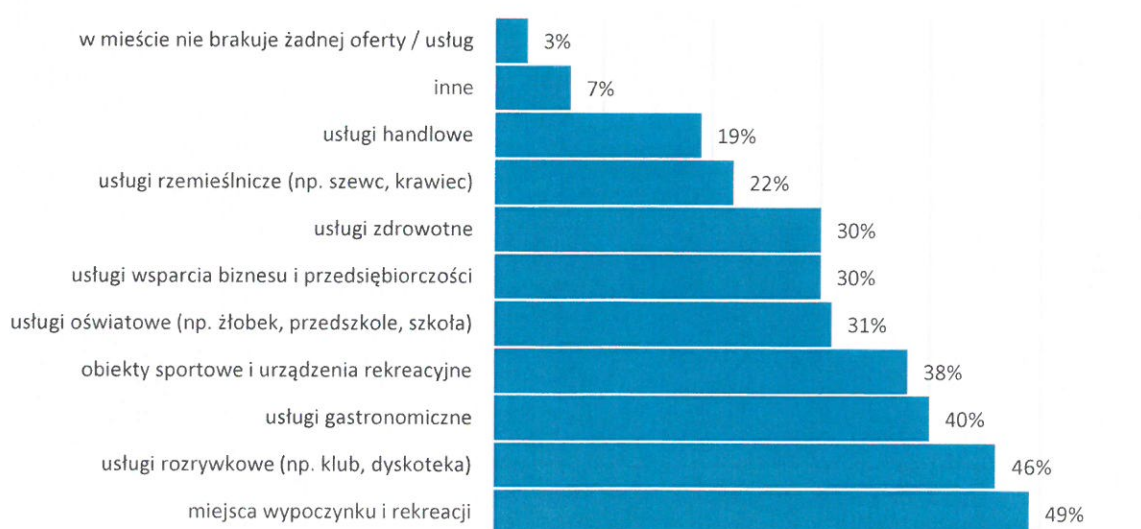
Wykres 21 Kluczowe problemy w sferze społecznej

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

W mieście mieszkańcom najbardziej brakuje atrakcyjnych miejsc wypoczynku oraz usług rozrywkowych. Do istotnych deficytów zaliczono również braki w ofercie gastronomicznej, infrastrukturze sportowej i rekreacyjnej.

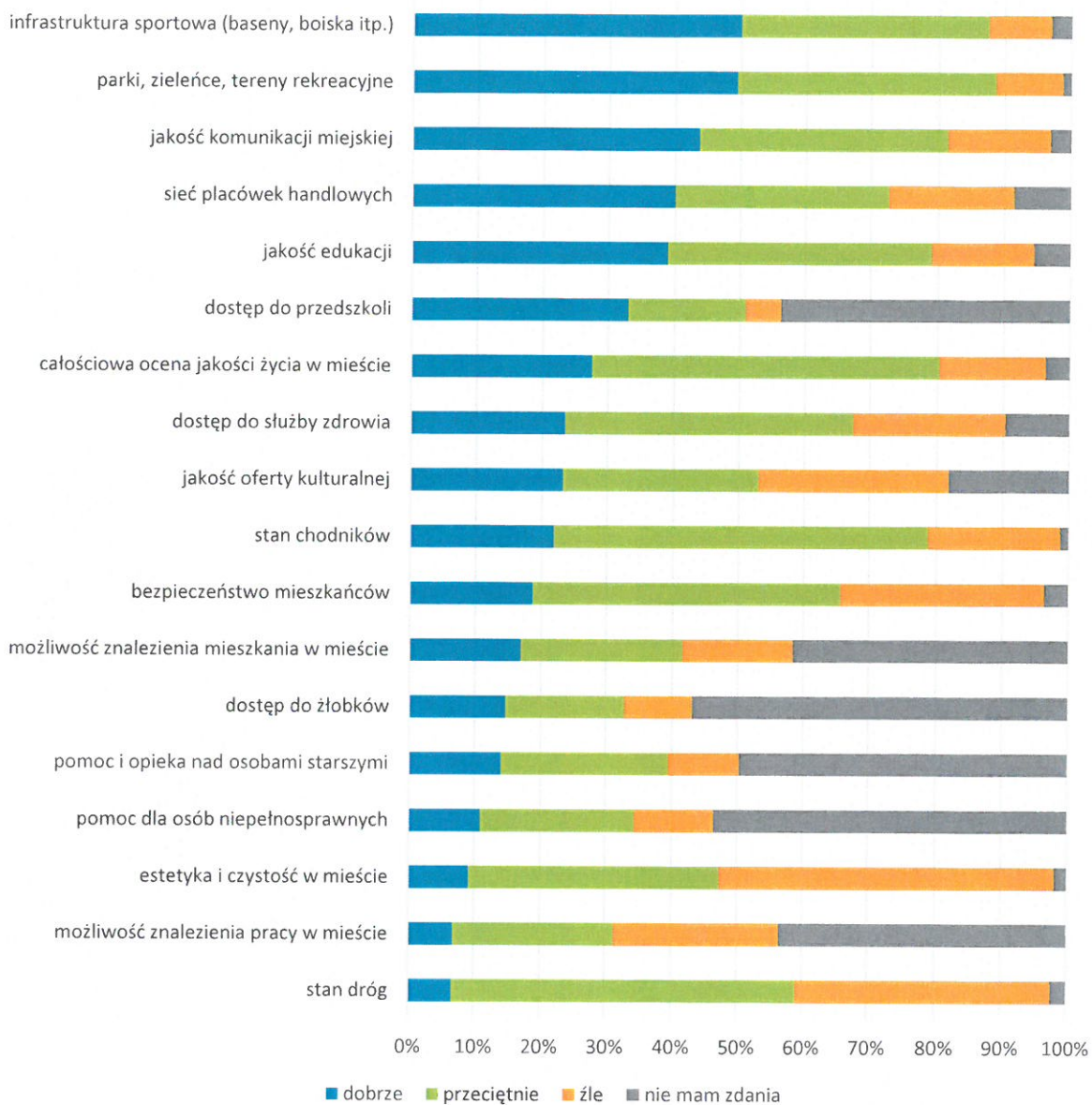
Wykres 22 Główne deficyty w mieście

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Młodzi mieszkańcy Świętochłowic dobrze oceniali natomiast dostęp do parków, zieleńców oraz infrastruktury sportowej.

Wykres 23 Ocena jakości życia przez młodzież

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Aż 52% dorosłych mieszkańców jest skłonnych rozważyć opuszczenie miasta. Głównym powodem możliwej zmiany miejsca zamieszkania są:

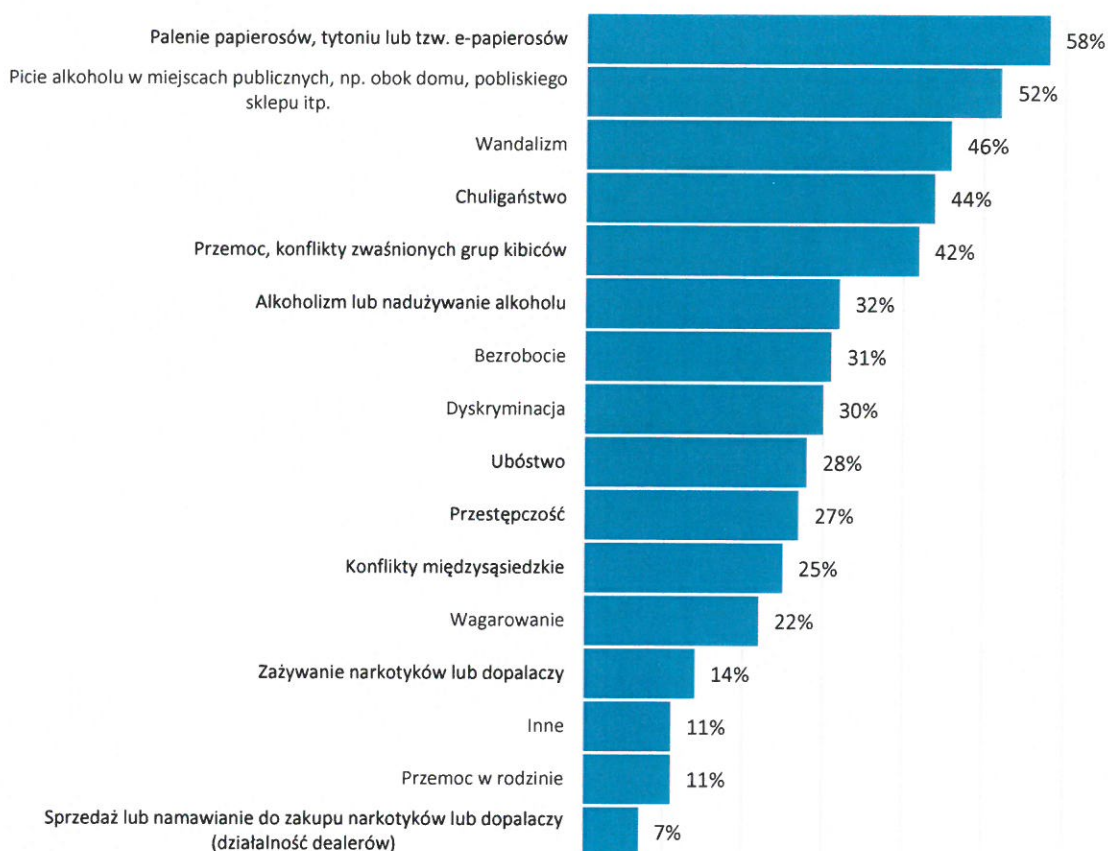
- wyższa jakość życia - oferta kultury, edukacji, ochrony zdrowia,
- korzystniejsze warunki środowiska naturalnego,
- niższe koszty codziennego utrzymania,

- korzystna oferta pracy.

Jednocześnie młodzi mieszkańcy deklarują tylko w 47%, że w przyszłości będą chcieli mieszkać w Świętochłowicach.

Do głównych problemów, z jakimi stykają się młodzi mieszkańcy, zaliczyć należy: palenie oraz alkoholizm, chuligaństwo i wandalizm oraz przemoc.

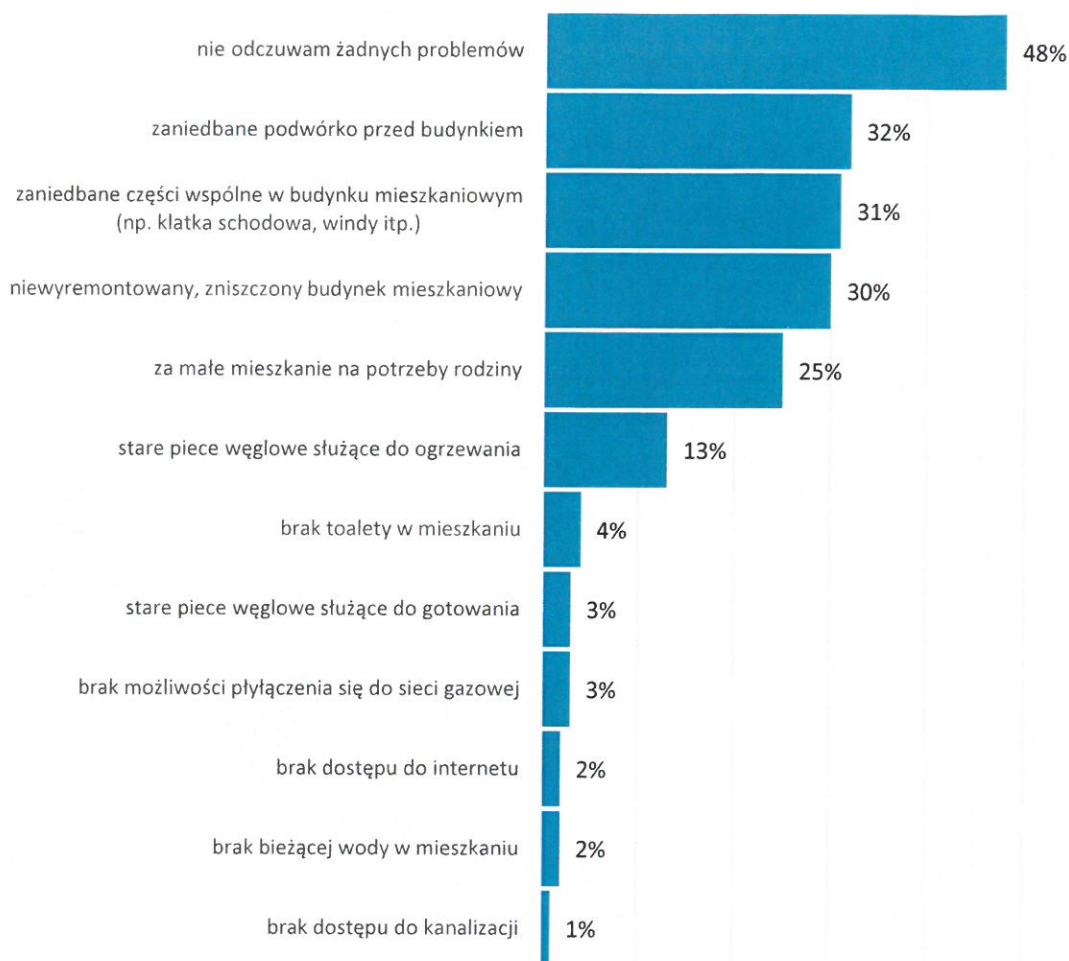
Wykres 24 Główne problemy, z jakimi spotka się młodzież

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Natomiast w sferze jakości życia kluczowe odczuwalne przez młodzież problemy to jakość przestrzeni i infrastruktury mieszkaniowej.

Wykres 25 Główne problemy dostrzegane przez młodzież w sferze infrastrukturalnej i przestrzennej

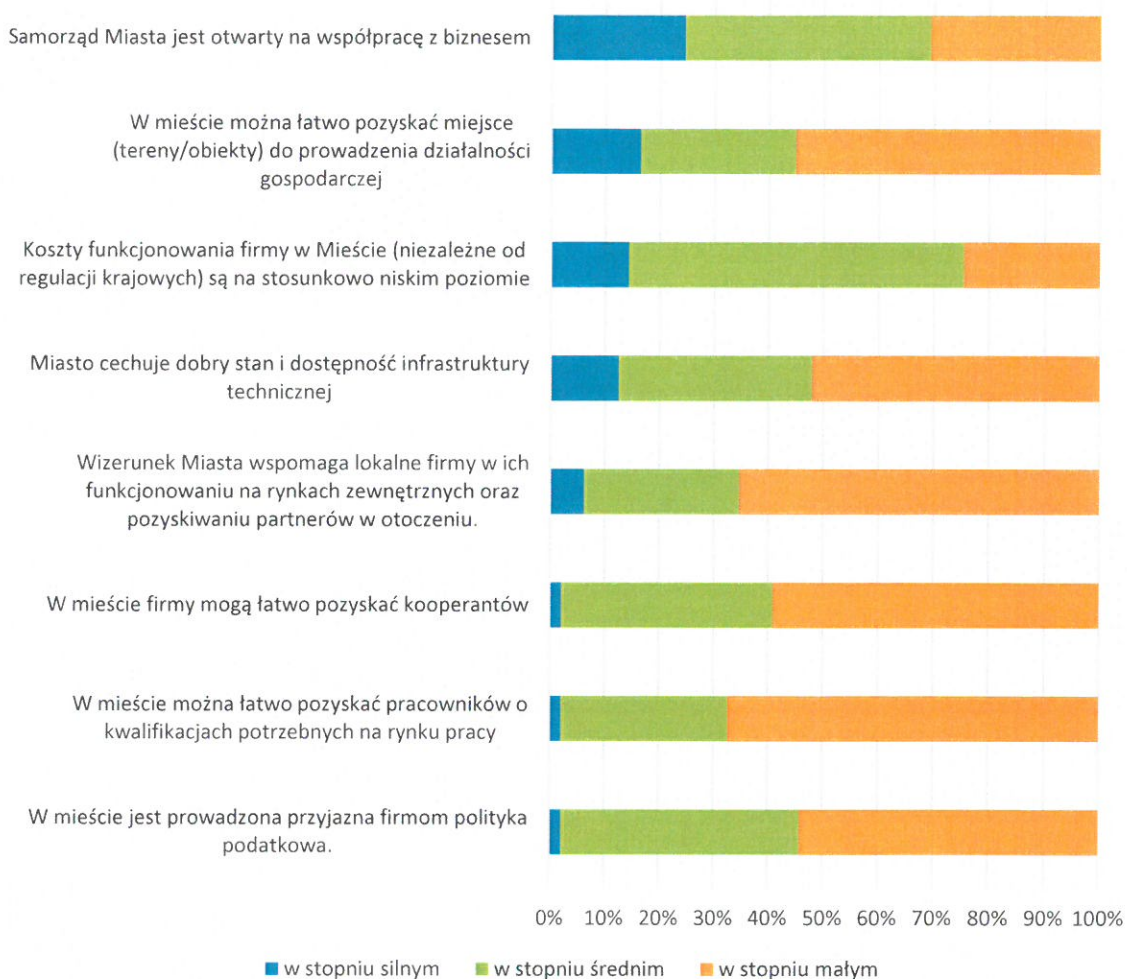

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Mieszkańcy w niewielkim zakresie są zainteresowani podejmowaniem działalności. Zaledwie 17% ankietowanych wyraziło chęć rozpoczęcia działalności gospodarczej w mieście pod warunkiem uzyskania wsparcia.

Działający już w mieście przedsiębiorcy korzystnie oceniają możliwości rozwojowe i klimat dla przedsiębiorczości – 71% jest zadowolonych, że prowadzi działalność w Świętochłowicach. Natomiast oczekują oni zmian w różnych zakresach.

Wykres 26 Ocena postrzegania miasta dla przedsiębiorców

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Do kluczowych kierunków rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki, które powinny być wspierane przez władze miasta dla podniesienia atrakcyjności Świętochłowic, zaliczono promocję terenów inwestycyjnych i integrację środowiska gospodarczego oraz pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych.

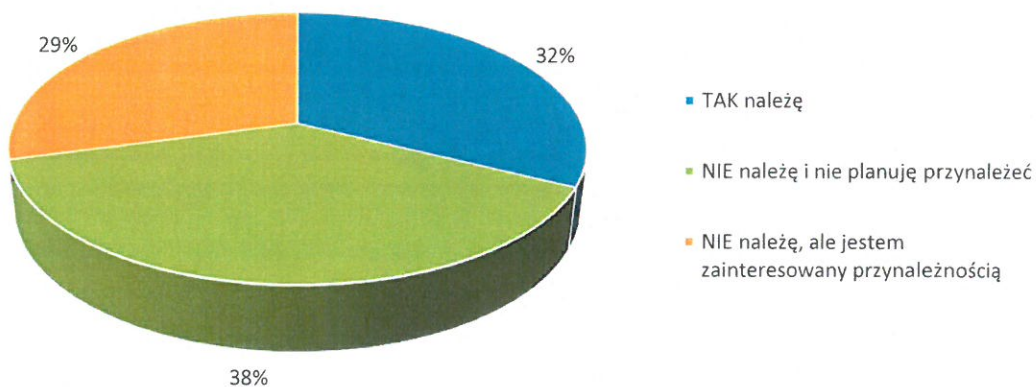
Wykres 27 Główne oczekiwane działania w zakresie rozwoju gospodarczego w ocenach przedsiębiorców

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Ankietowani w nieznacznym stopniu (32%) deklarowali przynależność do samorządu gospodarczego, natomiast aż 29% uczestniczących w ankiecie przedsiębiorców jest zainteresowanych przystąpieniem do tego typu organizacji.

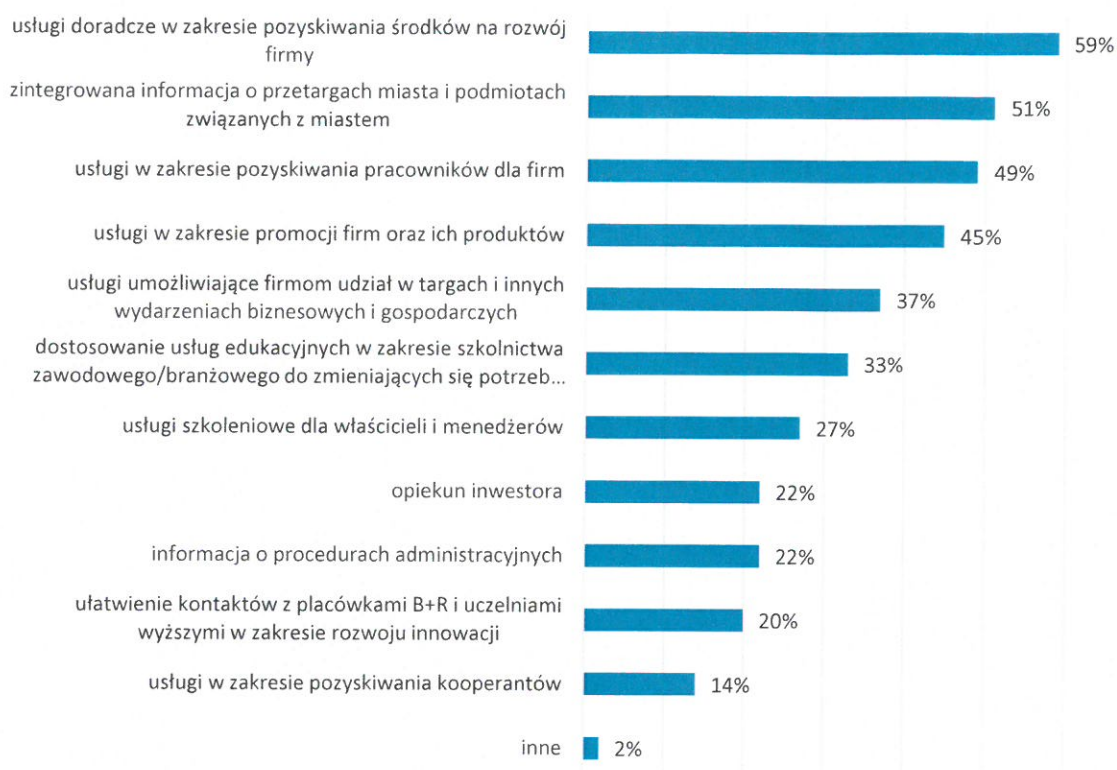
Wykres 28 Przynależność i zainteresowanie przynależnością do samorządu gospodarczego

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Do głównych oczekiwanych działań przedsiębiorcy zaliczyli m.in. rozwój usług w zakresie pozyskiwania pracowników dla firm oraz poprawę dostępności do informacji o przetargach miasta i podmiotach związanych z miastem.

Wykres 29 Obszary oczekiwanego wsparcia przedsiębiorców

Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Kluczowe trendy i tendencje otoczenia wpływające na politykę rozwoju miasta.

Opierając się na strategicznych koncepcjach, politykach i dokumentach:

- europejskich, w tym Europejskim Zielonym Ładzie,
- krajowych, w tym Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego,
- regionalnych, w tym nowej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz innych polityk i strategii przygotowywanych przez samorząd województwa

można wskazać kluczowe procesy i wyzwania polityki rozwoju, które będą wpływały na ostateczny kształt celów i sposobów ich osiągania, a także na możliwości realizacji polityki rozwoju miasta Świętochłowice.

Do tych trendów i procesów zaliczyć należy:

- pogłębianie się niekorzystnych tendencji demograficznych oraz starzenie się społeczeństwa regionu, kraju i Europy wywołujące potrzeby zmian w zakresie kształtowania usług publicznych, potencjałów i specjalizacji gospodarczych,
- zmiany stylu życia i aspiracji życiowych ludzi,
- narastanie ruchów migracyjnych, w tym w szczególności w wyniku wojny w Ukrainie,
- zmiana relacji gospodarczych i społecznych w układzie europejskim i globalnym w wyniku wojny w Ukrainie,
- wzrost cen czynników produkcji oraz zmiany modeli popytowo-podażowych oraz łańcuchów dostaw w wyniku pandemii i wojny w Ukrainie,
- pogarszanie się zdrowia mieszkańców w wyniku rosnącego zanieczyszczenia środowiska,
- pojawienie się nowych kryzysów globalnych m.in. w obszarze zdrowia (Covid),
- rozwój gospodarki opartej na wiedzy i narzędziach ICT powodujący niską pracochłonność gospodarki,
- dynamizacja procesów transformacji gospodarki województwa,
- dążenia do neutralności klimatycznej,
- zmiana modeli wytwarzania energii elektrycznej i wzrost cen w tym obszarze,
- osłabienie procesów integracji europejskiej spowodowane brexitem i kryzysem gospodarczym oraz zdrowotnym,
- ubożenie bioróżnorodności i georóżnorodności spowodowane zmianami klimatu,
- zwiększenie umiędzynarodowienia krajowej gospodarki oraz eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.

2. WIZJA ROZWOJU – ŚWIĘTOCHŁOWICE 2030

Podstawy konstruowania wizji rozwoju Świętochłowic

Wizja rozwoju Świętochłowic została sformułowana jako odpowiedź na kluczowe wyniki zrealizowanej diagnozy. Najważniejszym jej wyznacznikiem są oczekiwania (życzenia, postulaty) podmiotów lokalnych dotyczące przyszłości miasta. Wizję należy traktować nie jako opis sytuacji bieżącej, ale jako scenariusz rozwoju miasta w założonym horyzoncie czasowym. W przypadku strategii Świętochłowic horyzont ten w podstawowym zakresie dotyczy roku 2030, ale uwzględnia także przyszłość wybiegającą nieco dalej, kiedy możliwe stanie się radykalne przebudowanie struktury miasta.

Wizja jest odzwierciedleniem syntetycznie nakreślonego zbioru pożądaných wartości oraz towarzyszących im procesów, które powinny charakteryzować miasto w rozpatrywanej przyszłości. Na wizję składają się stany, które będą w przyszłości wyznacznikiem dobrobytu mieszkańców oraz innych użytkowników miasta. Jest to także formuła wskazująca główne wyróżniki miasta oraz podstawy jego przyszłej konkurencyjności i atrakcyjności. Punktem odniesienia jest w tym przypadku Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, czyli obszar funkcjonalny najważniejszy dla miasta.

Wizję można widzieć jako zbiór odpowiedzi na podstawowe pytanie strategiczne, którego najprostsze brzmienie to: „Jakim miastem powinny być Świętochłowice po roku 2030?”. Jako pytania szczegółowe wykorzystywane przy formułowaniu wizji przyjęto:

- ▶ Jakie funkcje, aktywności i potencjały miasta (w mieście) powinny być:
 - kreowane (tworzone od podstaw),
 - rozwijane (wzmacniane),
 - ograniczane lub likwidowane?

Te pytania zmierzają do określenia cech miasta i dynamiki jego rozwoju zgodnej z oczekiwaniami użytkowników oraz z wyzwaniami i uwarunkowaniami w otoczeniu.

- ▶ Na jakich posiadanych atutach i potencjałach rozwój miasta może zostać oparty, a co dla rozwoju miasta musi zostać pozyskane?

Odpowiedź na tak postawione pytanie nadaje wizji i całej strategii waloru realności.

- ▶ Jakie najważniejsze wartości musi zapewnić miasto swoim mieszkańcom (użytkownikom), aby:
 - wzmacniać ich aktywność społeczną i gospodarczą,
 - trwale wiązać z miastem w sposób ekonomiczny i emocjonalny?

Powyższe pytania związane są z refleksją nad wzmocnieniem partycypacji społeczności lokalnej w procesach rozwoju oraz zapewnieniem stabilności społecznej w dłuższym horyzoncie czasu.

- ▶ Jaka powinna być pozycja miasta w otoczeniu? Czym miasto powinno być dla swego otoczenia? Z czego powinno być znane w regionie, kraju i na świecie?

W tym przypadku formułowanie wizji nawiązuje przede wszystkim do specyficznego usytuowania Świętochłowic w GZM oraz determinant rozwoju wynikających z tego faktu.

Tabela 1 Wizja rozwoju Świętochłowic jest wynikiem analizy głównych zidentyfikowanych wyzwań stojących przed miastem

Wyzwanie stojące przed miastem		Wartość postulowana w wizji
spadek potencjału demograficznego + wzrost atrakcyjności innych ośrodków miejskich	⇒	poszerzanie szans rozwoju w Świętochłowicach dla różnych grup mieszkańców i podmiotów
utrwalone problemy społeczne i występujące w mieście skupiska zjawisk kryzysowych	⇒	zintegrowani mieszkańcy miasta zdolni do samodzielnego i grupowego działania w interesie indywidualnym oraz wspólnotowym
regres funkcji i zubożenie struktur miejskich	⇒	rozwój zrównoważony miasta uwzględniający zróżnicowane funkcje niezbędne do budowania jakości życia i trwałości rozwoju lokalnego + harmonijny, długofalowy, zgodny z wymaganiami ekologii i potrzebami lokalnego rynku pracy rozwój gospodarczy opierający się na przedsiębiorczości mieszkańców, sile ekonomicznej lokalnych podmiotów gospodarczych, atrakcyjności inwestycyjnej miasta,
rozwój sąsiednich ośrodków tworzący zbiór szans i zagrożeń dla rozwoju miasta	⇒	wypracowanie specjalizacji metropolitalnych oraz mechanizmów komplementarnego rozwoju z miastami GZM
zmiany w relacjach między mieszkańcami a „władzą” na różnych poziomach (globalnym, krajowym, lokalnym) + ograniczone środki na rozwój miasta w porównaniu z potrzebami + nowe modele zarządzania na szczeblu lokalnym	⇒	wdrażanie mechanizmów i narzędzi prowadzących do upodmiotowienia mieszkańców, sprawnego podejmowania decyzji w interesie mieszkańców, zapewnienia montażu finansowego,

Wizja rozwoju Świętochłowice 2030

Wizja rozwoju Świętochłowic została sformułowana w pięciu polach odnoszących się do możliwości rozwoju mieszkańców, spójności społecznej, rozwoju zrównoważonego, pozycji miasta i zarządzania miastem w oparciu o partycypację mieszkańców.

WIZJA ROZWOJU MIASTA:

- Świętochłowice środowiskiem realizacji aspiracji przez mieszkańców i podmioty przyciągane z otoczenia
 - miasto przyciągające nowych mieszkańców dobrą ofertą mieszkaniową i dostępnością usług publicznych i rynkowych,
 - korzystne, wszechstronne warunki dla rozwoju talentów i aktywności mieszkańców,
 - dostęp do edukacji na poziomie umożliwiającym elastyczne dostosowywanie kwalifikacji do potrzeb lokalnego i ponadlokalnego rynku pracy,
 - warunki pozwalające na utrzymywanie dobrej kondycji fizycznej dzięki dostępowi do usług zdrowotnych oraz możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu w zdrowym środowisku,
 - dostępność oferty kulturalnej, w tym opartej na wykorzystaniu aktywności kulturalnej mieszkańców miasta,
 - przyjazność dla inicjatyw przedsiębiorczych, zwłaszcza opartych na wykorzystywaniu rynku Metropolii oraz kapitału intelektualnego miasta i Metropolii,
 - otwartość na przyjęcie inwestorów tworzących miejsca pracy zgodne z aspiracjami mieszkańców,
 - zróżnicowany rynek pracy dostarczający możliwości realizacji różnych karier zawodowych,
- Świętochłowice miastem spójnym i zintegrowanym społecznie
 - zdolność wspólnot lokalnych do samoorganizacji i włączania się w osiąganie wyższych wartości związanych z rozwojem miasta,
 - równomierny rozwój dzielnic miasta i odkrywanie przez dzielnice swojej roli w mieście i w Metropolii - w kontekście gospodarczym, społecznym, kulturowym,
 - silne więzi społeczne przejawiające się w odpowiedzialności mieszkańców za swoje miasto i za innych członków społeczności lokalnej,
 - harmonijny rozwój różnych grup społecznych i ograniczone zjawiska wykluczenia społecznego,
 - zróżnicowana oferta miasta dla mieszkańców w różnym wieku, o różnym statusie rodzinnym i materialnym,

- inicjatywy podejmowane przez podmioty lokalne na rzecz mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej lub ekonomicznej,
 - rosnące kompetencje mieszkańców pozwalające im korzystać w pełny sposób z oferty miasta,
 - zdolność miasta do przyjmowania nowych mieszkańców, także obcokrajowców i integrowania ich ze społecznością lokalną,
- Świętochłowice rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny
 - społeczność lokalna pielęgnująca depozyt śląskiej kultury i historii,
 - wyeksponowane dziedzictwo materialne miasta oraz wysoka estetyka i funkcjonalność przestrzeni miejskich,
 - atrakcyjne tereny zielone posiadające zarówno wartość przyrodniczą, jak również rekreacyjną,
 - wyeliminowane konflikty między rozwojem gospodarczym i osadnictwem a sytuacją środowiskową,
 - nowoczesność struktury gospodarczej budowana z poszanowaniem zasad rozwoju zrównoważonego i wykorzystaniem zasobów środowiskowych, kulturowych oraz przestrzeni respektujące prawa i potrzeby następných pokoleń,
 - procesy rewitalizacji przywracające wartość przestrzeni miejskich i wprowadzające nowe funkcje w obszary kryzysowe,
 - zdolność miasta i jego mieszkańców do wykorzystywania w rozwoju innowacji połączonych z dziedzictwem i historią Świętochłowic,
- Świętochłowice ważną częścią Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
 - wyłaniające się specjalizacje gospodarcze i przyciąganie do Miasta podmiotów, które w takich branżach działają,
 - wyróżniające wśród miast metropolii walory mieszkaniowe,
 - spójność komunikacyjna Świętochłowic z głównymi ośrodkami GZM,
 - wyspecjalizowane funkcje kulturalne i sportowe wzbogacające paletę możliwości spędzania czasu w Metropolii,
 - zdolność do eksponowania i promowania walorów kulturowych i przyrodniczych tworzących pozytywny wizerunek miasta w metropolii i regionie,
 - Miasto uporządkowanych, funkcjonalnych przestrzeni zachowujących swój wyjątkowy charakter śląskich miast przemysłowych,
- Świętochłowice współzarządzane przez swoich mieszkańców
 - skuteczne mechanizmy partycypacji społecznej,
 - dobry grunt dla wyzwalań i realizacji inicjatyw społecznych,

- narzędzia smart city wspierające funkcjonowanie mieszkańców miasta oraz ich upodmiotowienie,

W przyjętej metodologii formułowania i wdrażania strategii rozwoju miasta Świętochłowice wizja pełni kilka ważnych funkcji przedstawionych na poniższym schemacie.

Rysunek 1 Funkcje wizji rozwoju miasta

W kolejnej części opracowania przedstawiono priorytety i strukturę celów wynikających z wizji rozwoju miasta.

3. PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE ŚWIĘTOCHŁOWIC

STRUKTURA PRIORYTETÓW ROZWOJOWYCH ŚWIĘTOCHŁOWIC

Wizja rozwoju miasta Świętochłowice 2030 oraz jej korelacje z obserwowanymi trendami ewolucyjnymi pozwalają na sformułowanie pięciu powiązanych priorytetów:

- Priorytet 1. Transformacja gospodarki miasta.
- Priorytet 2. Doskonalenie kapitału ludzkiego.
- Priorytet 3. Przestrzeń o wysokiej atrakcyjności zamieszkania.
- Priorytet 4. Rozwój społeczno-kulturowy.

oraz priorytet „horyzontalny” wspierający realizację pozostałych priorytetów:

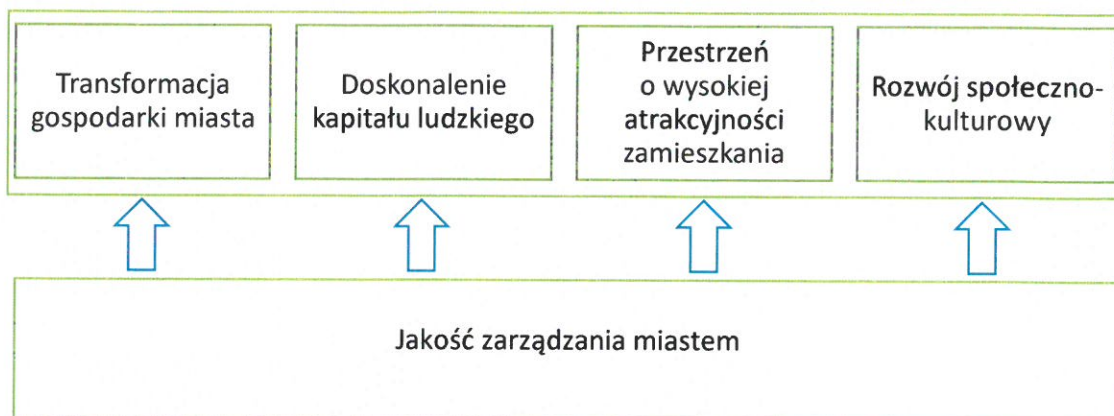
- Priorytet 5. Jakość zarządzania miastem.

Tabela 2 Relacje bezpośrednie (○) i pośrednie (○) między wartościami zawartymi w wizji Świętochłowice 2030 a priorytetami strategicznymi

		Priorytety strategiczne				
		Transformacja gospodarki miasta	Doskonalenie kapitału ludzkiego	Przestrzeń o wysokiej atrakcyjności zamieszkania	Rozwój społeczno-kulturowy	Jakość zarządzania miastem
Wartości zawarte w wizji	Miasto jako środowisko realizacji aspiracji	○	○	○	○	○
	Miasto spójne i zintegrowane społecznie	○	○	○	○	○
	Miasto zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju	○	○	○	○	○
	Miasto budujące potencjał GZM	○	○	○	○	○
	Miasto współzarządzane	○	○	○	○	○

Powyższe priorytety nie mają charakteru rozłącznego. Działania podejmowane w ich ramach mogą, a nawet powinny wzajemnie się wspomagać. Należy też zaznaczyć, że wprowadzona numeracja nie ma charakteru hierarchizującego, a jedynie porządkujący. Każdy z priorytetów ma taką samą wartość dla rozwoju miasta.

Rysunek 2 Priorytety rozwojowe Świętochłowic

W obrębie zidentyfikowanych priorytetów zostały sformułowane cele strategiczne i cele operacyjne określające kluczowe wartości i procesy, jakie powinny zostać osiągnięte w wyniku realizacji strategii. W kolejnych punktach przedstawiono charakterystykę priorytetów oraz adekwatne do nich cele.

Priorytet 1 – TRANSFORMACJA GOSPODARKI MIASTA

Redukcja działalności tradycyjnych sektorów gospodarki, w szczególności przemysłu wydobywczego i hutnictwa oraz powiązana z tym procesem likwidacja miejsc pracy doprowadziły do regresu ekonomicznego miasta i jego mieszkańców. Zjawiska te odcisnęły swoje piętno na sytuacji społecznej, przestrzennej i kulturowej Świętochłowic, a także na wizerunku miasta.

W strategicznej perspektywie w Świętochłowicach konieczne jest położenie nacisku na rozwój nowych inicjatyw i działalności gospodarczych dostarczających mieszkańcom możliwości poprawy sytuacji materialnej oraz będących podstawą dla rozwoju funkcji miejskich. Stabilna i nowoczesna gospodarka jest także warunkiem dla zachowania potencjału demograficznego miasta.

Realizacja priorytetu jest możliwa głównie poprzez uruchomienie kapitału ludzkiego Świętochłowic, wykorzystanie centralnego położenia w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, przywracanie do życia postindustrialnych miejsc, obiektów i infrastruktury oraz uruchamianie nowych, dobrze skomunikowanych terenów inwestycyjnych. Świętochłowice są miastem, które pomimo dotknięcia zjawiskami kryzysowymi posiada materialne i niematerialne aktywa pozwalające budować gospodarkę zdedyfikowaną, z wysokim udziałem sektora usług, rosnącym znaczeniem przedsiębiorczości lokalnej. Takie cechy gospodarki staną się źródłem nowych miejsc pracy oczekiwanych przez mieszkańców i pozwalających im rozwijać posiadane kompetencje. W przestrzeni miasta kształtować należy nowe strefy aktywności gospodarczej, w tym centra handlowo-usługowe i biznesowe. Wskazany priorytet w dłuższym horyzoncie strategicznym powinien prowadzić do ukształtowania specjalizacji gospodarczych oraz przyciągania do Świętochłowic firm i przedsiębiorców traktujących miasto jako miejsce o podwyższonej atrakcyjności w Metropolii.

Tabela 3 Cel strategiczny i cele operacyjne dla Priorytetu 1

Cel strategiczny 1	Cele operacyjne
<p><i>Zróźnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczości mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia.</i></p>	<p>CEL OPERACYJNY 1.1. <i>Rozwój nowej przedsiębiorczości wyzwalającej kreatywność mieszkańców i potencjał rynku metropolii.</i></p>
	<p>CEL OPERACYJNY 1.2. <i>Wyprofilowana, atrakcyjna oferta kierowana przez miasto bezpośrednio do inwestorów kreujących miejsca pracy i sieci kooperacji.</i></p>
	<p>CEL OPERACYJNY 1.3. <i>Rozwój przedsiębiorczości społecznej sprzyjającej ożywianiu lokalnego rynku pracy.</i></p>
	<p>CEL OPERACYJNY 1.4. <i>Zrównoważona sytuacja na rynku pracy będąca wynikiem powstawania w mieście miejsc pracy o odpowiedniej jakości i liczbie.</i></p>

Tabela 4 Kierunki działań w celach Priorytetu 1

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>CEL OPERACYJNY 1.1. Rozwój nowej przedsiębiorczości wyzwalającej kreatywność mieszkańców i potencjał rynku Metropolii.</p>	<p>K1. Projekty szkoleniowe dotyczące zakładania i prowadzenia własnego biznesu adresowane do różnych grup mieszkańców.</p> <p>K2. Realizowane w sposób spójny (od przedszkola do liceum) partnerskie projekty szkół, biznesu, organizacji pozarządowych na rzecz kreowania i utrwalania zachowań przedsiębiorczych i kompetencji kluczowych wśród dzieci i młodzieży – edukacja, gry, konkursy, mikrogranty itp.</p> <p>K3. Podnoszenie dostępności komunikacyjnej terenów biznesowych.</p> <p>K4. Wsparcie integracji świętochłowskich firm i przedsiębiorców – działalność samorządu gospodarczego miasta, wydarzenia integrujące, inkubator przedsiębiorczości, współpraca w ramach Śląskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, klastry itp.</p> <p>K5. Tworzenie warunków dla przyciągania młodych przedsiębiorców z obszaru miast Metropolii, w szczególności absolwentów szkół wyższych.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 1.2. Wyprofilowana, atrakcyjna oferta kierowana przez miasto bezpośrednio do inwestorów kreujących miejsca pracy i sieci kooperacji.</p>	<p>K6. Promocja inwestycyjna miasta i jego terenów inwestycyjnych.</p> <p>K7. Działania w mieście i Metropolii promujące Świętochłowice jako miejsce na prowadzenie pierwszego biznesu.</p> <p>K8. Integracja wizerunkowa miasta i wiodących firm.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 1.3. Rozwój przedsiębiorczości społecznej sprzyjającej</p>	<p>K9. Kompetencyjne, organizacyjne i lokalowe wsparcie dla osób zainteresowanych zakładaniem przedsiębiorstw społecznych</p>

<p>ożywianiu lokalnego rynku pracy.</p>	<p>(spółdzielnie socjalne).</p> <p>K10. Promowanie społecznej odpowiedzialności biznesu wśród świętochłowskich przedsiębiorców.</p> <p>K11. Wspieranie powstawania przedsiębiorstw społecznych umożliwiających odnalezienie się na lokalnym rynku pracy osób z grup problemowych.</p> <p>K12. Promowanie przedsiębiorstw społecznych wspierających funkcjonowanie rodzin (zatrudnienie osób obciążonych obowiązkami rodzinnymi, usługi dla rodzin).</p>
<p>CEL OPERACYJNY 1.4. Zrównoważona sytuacja na rynku pracy będąca wynikiem powstawania w mieście miejsc pracy o odpowiedniej jakości i liczbie.</p>	<p>K13. Promowanie i tworzenie udogodnień dla świętochłowskich przedsiębiorców zatrudniających mieszkańców miasta.</p> <p>K14. Wzmacnianie relacji między uczniami i absolwentami świętochłowskich szkół a przedsiębiorcami w mieście.</p>

Priorytet 2 – DOSKONALENIE KAPITAŁU LUDZKIEGO

O przyszłości Świętochłowic zadecyduje rozwój i wykorzystanie kapitału ludzkiego. Historyczne procesy gospodarcze doprowadziły do stagnacji, a w przypadku niektórych grup społecznych wręcz do degradacji zawodowej zasobów ludzkich. Można mówić o procesach degradacji w wymiarze ekonomicznym, społecznym i mentalnym. Występujące w tym zakresie problemy nie podważają jednak pozytywnych postaw i wartości reprezentowanych przez mieszkańców, a w szczególności aktywności nakierowanych na podnoszenie kompetencji.

W szerszym kontekście globalizacji należy zauważyć, że proces ten nie sprzyja wzmacnianiu kapitału ludzkiego w mniejszych ośrodkach miejskich, które są narażone na odpływ mieszkańców o najlepszych kwalifikacjach i przedsiębiorczych postawach. Prężnie rozwijające się miasto musi dostarczać możliwości rozwoju i wykorzystywania talentów przez kreatywne i mobilne zawodowo grupy społeczne.

W ramach priorytetu na pierwszy plan wysuwa się wspieranie mieszkańców, zwłaszcza młodych dążących do prowadzenia własnego biznesu w oparciu o realizowane pasje i zdobywane wykształcenie, a także wspieranie różnych ścieżek karier zawodowych. Fundamentalne znaczenie ma w tym aspekcie podnoszenie kwalifikacji, przekwalifikowanie zawodowe, podnoszenie jakości kształcenia we wszystkich typach szkół.

Wyzwaniem, z którym musi się mierzyć miasto, jest ograniczona dostępność kadr wymaganych przez współczesny rynek pracy. Priorytet 2 należy postrzegać w ścisłych relacjach z priorytetem 1 skoncentrowanym na przekształcaniach struktury gospodarczej Świętochłowic.

Równie ważne jest kształtowanie kompetencji cywilizacyjnych: znajomości języków obcych, umiejętności planowania swojej przyszłości, otwartości na świat. Warto też promować w społeczności lokalnej jednostki, które odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach i mogą stanowić inspirację dla innych

mieszkańców miasta. Wzmocnienia wymaga tzw. „klasa średnia” oraz elita przedsiębiorcza i intelektualna wpływająca na kreowanie przemian w mieście.

Tabela 5 Cel strategiczny i cele operacyjne dla Priorytetu 2

Cel strategiczny 2	Cele operacyjne
Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych	CEL OPERACYJNY 2.1. <i>Podnoszenie poziomu aspiracji mieszkańców jako siły napędzającej proces innowacyjnych przemian miasta i społeczności lokalnej.</i>
	CEL OPERACYJNY 2.2. <i>Rosnący poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, w zakresie odpowiadającym zmieniającym się wymaganiom rynku pracy.</i>
	CEL OPERACYJNY 2.3. <i>Wysoki poziom usług społecznych zapewniających utrzymanie kondycji zdrowotnej i intelektualnej mieszkańców.</i>
	CEL OPERACYJNY 2.4. <i>Dostępność aktywnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających rozwijaniu talentów i zainteresowań mieszkańców.</i>
	CEL OPERACYJNY 2.5. <i>Otwartość miasta na nowych mieszkańców wzbogacających lokalny kapitał ludzki.</i>

Tabela 6 Kierunki działań w celach Priorytetu 2

Cele operacyjne	Kierunki działań
CEL OPERACYJNY 2.1. <i>Podnoszenie poziomu aspiracji mieszkańców jako siły napędzającej proces innowacyjnych przemian miasta i społeczności lokalnej.</i>	K15. Programy wsparcia dla kształtowania karier zawodowych mieszkańców. K16. Promowanie liderów biznesowych oraz sukcesów przedsiębiorców świętochłowickich.
CEL OPERACYJNY 2.2. <i>Rosnący poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców w zakresie odpowiadającym zmieniającym się wymaganiom rynku pracy.</i>	K17. Monitorowanie i prognozowanie popytu na kwalifikacje na świętochłowickim rynku pracy w partnerstwie edukacji i biznesu. K18. Kontynuacja działań na rzecz przekwalifikowań różnych grup wiekowych mieszkańców z naciskiem na kwalifikacje praktyczne kształtowane przy współudziale świętochłowickich firm. K19. Wspieranie współpracy szkół i biznesu w przekwalifikowaniach i realizacji praktycznych modułów kształcenia. K20. Narzędzia finansowego wsparcia kontynuacji nauki dla

<p>CEL OPERACYJNY 2.3. <i>Wysoki poziom usług społecznych zapewniających utrzymanie kondycji zdrowotnej i intelektualnej mieszkańców.</i></p>	<p>uczniów ze słabo sytuowanych rodzin.</p> <p>K21. Aktywizacja zawodowa osób z poprodukcyjnych grup społecznych dla uzupełniania deficytów kadrowych na lokalnym rynku pracy.</p> <p>K22. Monitorowanie jakości usług społecznych w mieście i ich profilowanie w kontekście konkretnych potrzeb poszczególnych grup społecznych.</p> <p>K23. Rozwijanie partnerstw międzysektorowych dla poszerzania zakresu i podnoszenia jakości usług społecznych.</p> <p>K24. Podnoszenie kompetencji mieszkańców w zakresie samodzielnego dbania o kondycję zdrowotną i intelektualną oraz do świadomego korzystania z dostępnych w mieście usług.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 2.4. <i>Dostępność aktywnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających rozwijaniu talentów i zainteresowań mieszkańców.</i></p>	<p>K25. Rozwój infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzanie czasu wolnego, w tym urządzeń w plenerze dostępnych w miejscu zamieszkania.</p> <p>K26. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w sektorach związanych z rozwojem oferty spędzania czasu wolnego.</p> <p>K27. Całoroczna oferta kulturalna i rekreacyjna.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 2.5. <i>Otwartość miasta na nowych mieszkańców wzbogacających lokalny kapitał ludzki.</i></p>	<p>K28. Opracowanie polityki przyciągania do miasta kapitału ludzkiego, w tym z zagranicy.</p> <p>K29. Promocja walorów mieszkaniowych miasta.</p> <p>K30. Promocja możliwości realizacji inwestycji mieszkaniowych wśród deweloperów.</p> <p>K31. Promocja wśród deweloperów potencjału tradycyjnej zabudowy miasta.</p>

Priorytet 3 – PRZESTRZEŃ O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI ZAMIESZKANIA

Do pozytywnych wyróżników Świętochłowic należy dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne w najbardziej zurbanizowanym rejonie kraju. Jest to miasto, które w perspektywie strategicznej może stawać się miejscem o wyróżniających walorach zamieszkania dla osób pracujących lub uczących się w innych sąsiednich ośrodkach Metropolii. Potencjałem do wykorzystania w tym zakresie są zarówno tereny pod budownictwo mieszkaniowe, które cechuje korzystne usytuowanie względem arterii komunikacyjnych regionu (zwłaszcza Drogowa Trasa Średnicowa oraz połączenia kolejowe), jak również tradycyjna zabudowa i kompozycja urbanistyczna dzielnic mogąca stawać się unikatowym zasobem mieszkaniowym atrakcyjnym dla osób poszukujących niestandardowej, oryginalnej architektury.

Warunki zamieszkania to także dostępność usług rynkowych i publicznych; lokalizacja miasta pozwala mieszkańcom korzystać z usług, które oferowane są zarówno w Świętochłowicach, jak też w innych ośrodkach Metropolii. Jakość życia w mieście jest więc w dużej mierze pochodną walorów, które są swobodnie dostępne w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców.

Tabela 7 Cel strategiczny i cele operacyjne dla Priorytetu 3

Cel strategiczny 3	Cele operacyjne
Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców.	CEL OPERACYJNY 3.1. <i>Dobra jakość infrastruktury technicznej oraz wysoka jakość środowiska przyrodniczego tworzące korzystne warunki dla rozwoju mieszkalnictwa.</i>
	CEL OPERACYJNY 3.2. <i>Wysoka jakość i unikatowość zasobu mieszkaniowego w tradycyjnej zabudowie.</i>
	CEL OPERACYJNY 3.3. <i>Oferta usług miejskich uwzględniająca zmieniające się oczekiwania i potrzeby różnych grup mieszkańców.</i>
	CEL OPERACYJNY 3.4. <i>Zrewitalizowane przestrzenie miejskie i tereny zielone tworzące przyjazny klimat dla mieszkańców.</i>
	CEL OPERACYJNY 3.5. <i>Ograniczenie negatywnego wpływu gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko naturalne.</i>

Tabela 8 Kierunki działań w celach Priorytetu 3

Cele operacyjne	Kierunki działań
CEL OPERACYJNY 3.1. <i>Dobra jakość infrastruktury technicznej oraz wysoka jakość środowiska przyrodniczego tworzące korzystne warunki dla rozwoju mieszkalnictwa.</i>	K32. Tworzenie dobrze skomunikowanych i uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe. K33. Zwiększanie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przy zachowaniu zasad zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.
CEL OPERACYJNY 3.2. <i>Wysoka jakość i unikatowość zasobu mieszkaniowego w tradycyjnej zabudowie.</i>	K34. Kontrolowany proces gentryfikacji tradycyjnych kwartałów miasta niewykluczający dotychczasowych mieszkańców. K35. Poprawa jakości przestrzeni publicznych otaczających tradycyjne zasoby mieszkaniowe.
CEL OPERACYJNY 3.3. <i>Oferta usług miejskich uwzględniająca zmieniające się oczekiwania i potrzeby różnych grup mieszkańców.</i>	K36. Wspieranie rozwoju funkcji czasu wolnego jako nowej niszy biznesowej opierającej swój rozwój na specyfice kulturowej i przyrodniczej miasta. K37. Rozwój usług i infrastruktury dedykowanych dla rodzin. K38. Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych i zdrowotnych, w tym tworzenie placówek opiekuńczych dla osób starszych.
CEL OPERACYJNY 3.4. <i>Zrewitalizowane przestrzenie miejskie i tereny zielone tworzące przyjazny klimat dla mieszkańców.</i>	K39. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach kryzysowych – aktywność przedsiębiorcza mieszkańców rewitalizowanych dzielnic, poprawa jakości przestrzeni przez inwestycje biznesowe, poprawa dostępu do usług

	<p>rynkowych.</p> <p>K40. Wzmacnianie centrów dzielnicowych przez tworzenie skupisk firm handlowych i usługowych.</p> <p>K41. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych, w tym o wartości historycznej.</p> <p>K42. Wzbogacanie zieleni miejskiej, w tym poprzez działania realizowane z mieszkańcami.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 3.5. Ograniczenie negatywnego wpływu gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko naturalne.</p>	<p>K43. Tworzenie oraz wzmacnianie infrastrukturalne stref aktywności gospodarczej w celu eliminowania negatywnego oddziaływania biznesu na jakość środowiska przyrodniczego.</p> <p>K44. Projekty proekologiczne o charakterze infrastrukturalnym, organizacyjnym, ekonomicznym i edukacyjnym.</p> <p>K45. Wspieranie świadomości proekologicznej mieszkańców i dbałości o przestrzeń zamieszkania.</p> <p>K46. Rozwój infrastruktury transportu zrównoważonego, w tym bezpiecznych ścieżek rowerowych i pieszych w ramach miasta oraz w połączeniu z Metropolią.</p>

Priorytet 4 – ROZWÓJ SPOŁECZNO-KULTUROWY

Strategiczna przyszłość miasta jest uzależniona od tego, na ile spójne są wartości łączące wspólnotę lokalną. W Świętochłowicach wielkim wyzwaniem jest odbudowa siły relacji integrujących mieszkańców, przywrócenie dumy ze swojego miasta i swojej dzielnicy, odświeżenie i nadanie nowej wartości lokalnemu dziedzictwu kulturowemu, wyeksponowanie unikatowości poszczególnych dzielnic.

Niniejszy priorytet zwraca też uwagę na istotę strategicznego rozwoju lokalnego, który nie jest tylko wynikiem zinstytucjonalizowanych działań samorządu, ale przede wszystkim stanowi sumę aktywności podejmowanych przez społeczeństwo obywatelskie. Jedną z fundamentalnych funkcji strategii jest tworzenie warunków dla realizacji oddolnych inicjatyw, szczególnie tych, które przyczyniają się do zacieśniania związków między mieszkańcami a miejscem zamieszkania.

Świętochłowice posiadają swoją cenną specyfikę kulturową. Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, począwszy od rozpoczęcia procesów transformacji systemowej, ulegało stopniowej degradacji i zapomnieniu. Pozytywne cechy i wzorce charakteryzujące miasto i społeczność lokalną były wypierane przez zjawiska kryzysowe napędzane przez regres ekonomiczny. W sytuacji, gdy trudno było zaspokajać codzienne potrzeby bytowe, dziedzictwo kulturowe traciło swoją istotność i atrakcyjność; zdewastowane przestrzenie miejskie stawały się raczej świadectwem narastających problemów i obciążeniem, tracąc swoje funkcje wizerunkowe i integrujące. Wielowymiarowa transformacja miasta wymaga poważnego potraktowania walorów kulturowych, które powinny podlegać ożywianiu i powinny stawać się siłą napędową przemiany wizerunkowej Świętochłowic.

Pierwszym krokiem na tej drodze jest przywrócenie wśród mieszkańców świadomości o historii i specyfice miasta.

Tabela 9 Cel strategiczny i cele operacyjne dla Priorytetu 4

Cel strategiczny 4	Cele operacyjne
Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta.	CEL OPERACYJNY 4.1. <i>Rosnący poziom świadomości mieszkańców w zakresie dziedzictwa historyczno-kulturowego miasta.</i>
	CEL OPERACYJNY 4.2. <i>Wspólnoty lokalne kształtujące się w dzielnicach miasta i biorące udział w procesach odnowy miasta.</i>
	CEL OPERACYJNY 4.3. <i>Wdrażanie innowacji społecznych z udziałem mieszkańców i sektora pozarządowego.</i>
	CEL OPERACYJNY 4.4. <i>Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwoju usług społecznych i kształtowania ładu społecznego.</i>

Tabela 10 Kierunki działań w celach Priorytetu 4

Cele operacyjne	Kierunki działań
CEL OPERACYJNY 4.1. <i>Rosnący poziom świadomości mieszkańców w zakresie dziedzictwa historyczno-kulturowego miasta.</i>	K47. Wydarzenia ożywiające dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta. K48. Nowa szata informacyjna miasta – informacja o miejscach, obiektach, historii w przestrzeniach publicznych. K49. Wydarzenia promujące dziedzictwo miasta.
CEL OPERACYJNY 4.2. <i>Wspólnoty lokalne kształtujące się w dzielnicach miasta i biorące udział w procesach odnowy miasta.</i>	K50. Udostępnianie mieszkańcom majątku miasta (obiekty, infrastruktura) do realizacji aktywności społecznej i kulturalnej. K51. System dofinansowania inicjatyw aktywizujących i integrujących społeczności lokalne. K52. Kreowanie lokalnych autorytetów i promowanie mieszkańców odnoszących sukcesy w różnych rodzajach działalności (np. społeczna, kulturalna, religijna, polityczna, naukowa, oświatowa, sportowa itp.).
CEL OPERACYJNY 4.3. <i>Wdrażanie innowacji społecznych z udziałem mieszkańców i sektora pozarządowego.</i>	K53. Szeroka współpraca podmiotów mogących wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych miasta – samorząd, organizacje pozarządowe, parafie, szkoły, instytucje sportu i kultury itp. K54. Młodzieżowy Think Tank kreujący innowacyjne pomysły na rozwój miasta.
CEL OPERACYJNY 4.4. <i>Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwoju usług społecznych i kształtowania ładu społecznego.</i>	K55. Zlecenie realizacji usług społecznych organizacjom pozarządowym.

K56. Monitorowanie sytuacji społecznej przy wykorzystaniu informacji od organizacji pozarządowych realizujących wyspecjalizowane funkcje społeczne.

Priorytet 5 – JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA MIASTEM

Ostatni z priorytetów ma charakter horyzontalny. Jego realizacja wspiera sprawne i innowacyjne osiąganie pozostałych priorytetów. Jest to priorytet zorientowany na podnoszenie zdolności do wykorzystywania przez miasto szans w otoczeniu, poprawę komunikacji pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami, usprawnienie procesu podejmowania decyzji o charakterze strategicznym, w tym szczególnie przy zaangażowaniu mieszkańców. W ramach priorytetu dążyć należy do:

- poszerzania zakresu strategicznej informacji o mieście wraz z narzędziami jej gromadzenia, przetwarzania i udostępniania,
- dalszego upodmiotowienia mieszkańców w lokalnej polityce, a w konsekwencji odbudowywania realnej samorządności,
- wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego, podnoszenia aktywności różnych środowisk, wzmacniania środowisk liderekich,
- wprowadzania rozwiązań techniczno-organizacyjnych usprawniających zarządzanie rozwojem lokalnym w duchu „good governance”,
- wykorzystywania narzędzi z zakresu *Human Smart Cities* w celu usprawnienia funkcjonowania mieszkańców w mieście.

Tabela 11 Cel strategiczny i cele operacyjne dla Priorytetu 5

Cel strategiczny 5	Cele operacyjne
<i>Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem.</i>	CEL OPERACYJNY 5.1. <i>Rozwój lokalny napędzany przez efektywną współpracę sektora samorządowego, obywatelskiego i biznesu oraz nieformalnych liderów i środowisk.</i>
	CEL OPERACYJNY 5.2. <i>Rozwijanie kompetencji i zasobów władz miasta i urzędników samorządowych w zakresie podejmowania i wdrażania decyzji strategicznych z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego.</i>
	CEL OPERACYJNY 5.3. <i>Wdrażanie nowych technologii wspierających procesy zarządcze oraz codzienne funkcjonowanie mieszkańców w mieście.</i>
	CEL OPERACYJNY 5.4. <i>Pozytywny wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek miasta.</i>

Tabela 12 Kierunki działań w celach Priorytetu 5

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>CEL OPERACYJNY 5.1. <i>Rozwój lokalny napędzany przez efektywną współpracę sektora samorządowego, obywatelskiego i biznesu oraz nieformalnych liderów i środowisk.</i></p>	<p>K57. Gremia, wydarzenia, instytucje umożliwiające prowadzenie stałego dialogu między podmiotami reprezentującymi różne sektory.</p> <p>K58. Partnerskie, międzysektorowe przedsięwzięcia na rzecz aktywizowania lokalnych potencjałów oraz transformacji miasta.</p> <p>K59. Przedsięwzięcia realizowane w ramach partnerstwa publiczno-privatnego.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 5.2. <i>Rozwijanie kompetencji i zasobów władz miasta i urzędników samorządowych w zakresie podejmowania i wdrażania decyzji strategicznych z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego.</i></p>	<p>K60. Realizacja programów szkoleniowych w zakresie budowy relacji z partnerami społeczno- gospodarczymi</p> <p>K61. Rozwój umiejętności i kwalifikacji zawodowych pracowników administracji.</p> <p>K62. Poprawa kompetencji cyfrowych administracji.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 5.3. <i>Wdrażanie nowych technologii wspierających procesy zarządcze oraz codzienne funkcjonowanie mieszkańców w mieście.</i></p>	<p>K63. Rozwój nowych technologii zarządzania miastem wspierających przedsiębiorców w podejmowaniu decyzji biznesowych, szczególnie w zakresie obiektywnej informacji na temat rozwoju miasta, planowania przestrzennego, e-administracji</p> <p>K64. Wdrażanie narzędzi informacyjnych umożliwiających obecnym i potencjalnym mieszkańcom planować swoją przyszłość w mieście.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 5.4. <i>Pozytywny wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek miasta.</i></p>	<p>K65. Inicjowanie przez Świętochłowice przedsięwzięć o znaczeniu metropolitalnym i regionalnym</p> <p>K66. Wspólna promocja miasta i firm – wykorzystywanie pozytywnych wizerunków liderów biznesowych do promocji gospodarczej Świętochłowic.</p> <p>K67. Aktywna i wielokanałowa promocja miasta.</p> <p>K68. Promowanie miasta i korzyści dostarczanych przez miasto jego aktualnym i potencjalnym użytkownikom – publikacje, wydarzenia, udział w targach.</p> <p>K69. Promocja strategii i możliwości dostarczanych przez strategię mieszkańcom.</p> <p>K70. Promowanie funkcji ponadlokalnych Świętochłowic w Metropolii i regionie.</p>

4. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH ŚWIĘTOCHŁOWIC

Analiza SWOT stanowi zgeneralizowaną formę wykonanych analiz szczegółowych. Została zrealizowana w nawiązaniu do sformułowanych celów strategicznych. Istotą tak wykonanej analizy SWOT jest identyfikacja czynników (cech miasta, potencjałów, procesów, zjawisk, tendencji itp.) sprzyjających rozwojowi miasta bądź rozwój ten hamujących. Rozwój miasta jest rozumiany jako osiąganie stanów lub procesów, które zostały zapisane w celach strategicznych. W ramach analizy SWOT rozpoznano czynniki uplasowane w mieście oraz w jego otoczeniu. Czynniki zostały sklasyfikowane i oznaczone w następujący sposób:

- **SIŁY – STRENGTHS (S):**
czynniki uplasowane wewnątrz miasta mające obecnie lub mogące mieć w przyszłości pozytywny wpływ na realizację założonych celów, wyróżniające miasto w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego rozwoju, podnoszące jego atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających;
- **SŁABOŚCI - WEAKNESSES (W):**
wewnętrzne czynniki mające (obecnie lub mogące mieć w przyszłości) negatywny wpływ na realizację założonych celów, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń strategicznych, deficyty istotnych potencjałów, obniżające pozycję miasta w oczach wewnętrznych lub zewnętrznych użytkowników;
- **SZANSE - OPPORTUNITIES (O)**
czynniki w otoczeniu sprzyjające (lub mogące sprzyjać w przyszłości) realizacji założonych celów, umożliwiające wzmocnienie sił, eliminowanie słabości, uruchamianie nowych kierunków rozwoju;
- **ZAGROŻENIA – THREATS (T)**
czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać w przyszłości) realizację założonych celów, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych trudności, blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju miasta dziedzinach.

W ramach analizy otoczenia uwzględniono uwarunkowania uplasowane w:

- bezpośrednim obszarze funkcjonalnym miasta (GZM),
- województwie śląskim,
- kraju,
- otoczeniu międzynarodowym, szczególnie w Unii Europejskiej.

W tabeli na kolejnych stronach wyspecyfikowano listę czynników oraz zaznaczono, na realizację których celów strategicznych poszczególne czynniki oddziałują.

Tabela 13 Główne uwarunkowania realizacji celów strategicznych – analiza SWOT

Cele strategiczne	<i>Cel strategiczny 1 Zróżnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczości mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia</i>	<i>Cel strategiczny 2 Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych</i>	<i>Cel strategiczny 3 Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców</i>	<i>Cel strategiczny 4 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta</i>	<i>Cel strategiczny 5 Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem</i>
Uwarunkowania rozwoju					
UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE					
SIŁY					
S1. Dogodne położenie komunikacyjne – DTŚ, skomunikowanie z węzłami autostradowymi, stacja na linii kolejowej o znaczeniu państwowym nr 137 Katowice – Legnica.	●	●	●		
S2. Uzbrajane tereny inwestycyjne zlokalizowane przy DTŚ.	●	●	●		
S3. Tereny pod budownictwo mieszkaniowe, w tym korzystnie zlokalizowane pod względem komunikacyjnym i przyrodniczym.		●	●		
S4. Korzystne połączenia za pomocą transportu publicznego z głównymi ośrodkami Metropolii.	●	●	●		
S5. Rozwijająca się lokalna przedsiębiorczość – podmioty i inicjatywy integrujące przedsiębiorców, zainteresowanie przedsiębiorców współkształtowaniem polityki lokalnej, firmy o utrwalonej pozycji rynkowej.	●	●	●		●
S6. Bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta – geneza miasta sięgająca XIII w. (osada Chropaczów), charakterystyczne układy urbanistyczne, tradycyjna śląska architektura, tożsamość dzielnicowa, tradycje Powstań Śląskich, industrialna historia.		●	●	●	●

S7. Zrewitalizowane obiekty postindustrialne o znaczeniu ponadlokalnym (np. Wieże KWK Polska).		●	●	●	
S8. Silne instytucje kultury, w tym o znaczeniu ponadlokalnym (Muzeum Powstań Śląskich, Centrum Kultury Śląskiej).		●	●	●	●
S9. Silne środowiska twórcze, w tym muzyczne i plastyczne a także społecznicy zajmujący się kulturą śląską.		●	●	●	●
S10. Atrakcyjne tereny przyrodnicze i rekreacyjne (staw Ajska, Park Skałka).		●	●	●	
S11. Liderzy lokalni i organizacje pozarządowe działające na terenie miasta.		●		●	●
S12. Ważne dla mieszkańców tradycje sportowe miasta – żużel, piłka nożna.		●		●	
SŁABOŚCI					
W1. Regres demograficzny miasta – spadek liczby ludności i pogorszenie wskaźników obciążenia demograficznego.	●	●	●	●	●
W2. Starzejące się dzielnice miasta (w szczególności Piaśniki i Zgoda).	●	●		●	●
W3. Ograniczona atrakcyjność oferty miejsc pracy, w szczególności dla absolwentów uczelni oraz młodych, mobilnych mieszkańców miasta i Metropolii.		●	●		
W4. Negatywne zjawiska demograficzne związane z emigracją mieszkańców, zwłaszcza niebezpieczeństwo odpływu młodych, wykształconych ludzi.	●	●			●
W5. Degradacja przestrzeni publicznych, zdewastowane obiekty, w tym zaniedbana zabudowa mieszkaniowa osłabiająca wizerunek miasta i wymagające poniesienia wysokich nakładów ze środków prywatnych i publicznych.			●	●	●

W6. Negatywny wpływ niskiej emisji na estetykę i ekologię miasta.	●	●	●	●	
W7. Znaczące koncentracje problemów społecznych w dzielnicach miasta.	●	●	●	●	●
W8. Obniżone poczucie bezpieczeństwa w niektórych częściach miasta.	●	●	●	●	●
W9. Problemy budżetowe miasta i trudności w finansowaniu przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym.	●	●	●	●	●
W10. „Płytkość” rynku lokalnego – konsumenckiego i inwestycyjnego.	●	●	●		
W11. Niski udział w lokalnej strukturze gospodarczej firm z branż innowacyjnych i kreatywnych.	●	●	●		●
W12. Niewystarczająca liczba znaczących inwestorów, w szczególności zdolnych do rozbudowania lokalnych sieci kooperacji.	●	●	●		
W13. Ograniczona atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności skromna oferta rozrywkowa i kulturalna (deficyty: kino, kluby dla młodzieży, kluby muzyczne itp.).		●	●	●	
W14. Brak wykreowanych silnych pozytywnych wyróżników miasta widocznych w otoczeniu.	●	●	●	●	●
W15. Niekorzystny wizerunek miasta utożsamianego z kryzysem i problemami społecznymi.	●	●	●	●	●
UWARUNKOWANIA W OTOCZENIU					
SZANSE					
O1. Współpraca miast rozwijająca się w ramach Metropolii.	●	●			●
O2. Potencjał demograficzny metropolii jako rynku zbytu i dostawcy kadr.	●	●	●		
O3. Korzystny wizerunek inwestycyjny województwa śląskiego i Metropolii.	●	●	●		●
O4. Rozwój gospodarczy kraju i regionu skutkujący poprawą sytuacji na rynku pracy.	●	●	●		

O5. Programy społeczne ograniczające skalę zjawiska ubóstwa.		●	●	●	●
O6. Szeroka oferta edukacyjna w sąsiednich ośrodkach Metropolii, w tym bogata oferta kształcenia na poziomie akademickim.	●	●	●		
O7. Szeroka dostępność usług społecznych w miastach Metropolii.		●	●	●	●
O8. Programy i środki nakierowane na rozwój kapitału ludzkiego.	●	●			●
O9. Rosnące znaczenie w polityce regionalnej, krajowej i unijnej innowacyjności, kreatywności, procesów transformacji.	●	●			●
O10. Dostępność środków unijnych na wspieranie innowacyjności w firmach oraz na nawiązywanie kontaktów między nauką, edukacją i biznesem.	●	●			●
O11. Priorytet dla rozwoju zrównoważonego i ochrony środowiska przyrodniczego w polityce UE.	●		●	●	●
O12. Dostępność środków unijnych na przedsięwzięcia społeczne.		●	●	●	●
O13. Pozytywne wzorce zachowań społecznych w regionie i w kraju: wzrost świadomości obywatelskiej, zainteresowania aktywnością społeczną, przedsiębiorczości, dążenie do podwyższania wykształcenia.		●		●	●
O14. Rozwój technologii informatycznych otwierający nowe możliwości współpracy władz lokalnych i użytkowników miasta.	●	●	●	●	●
O15. Dostępność technologii <i>smart city</i> ułatwiających zarządzanie miastem oraz codzienne funkcjonowanie mieszkańców.	●	●	●		●
O16. Wzrost aktywności społecznej i solidaryzmu społecznego uruchomionego w wyniku wojny w Ukrainie i napływu uchodźców.	●	●	●	●	●
ZAGROŻENIA					

T1. Procesy demograficzne w miastach – starzenie się społeczeństwa.	●	●	●		●
T2. Osłabienie demograficzne województwa śląskiego prowadzące do deficytu w regionie wykształconej i doświadczonej kadry.	●	●			
T3. Konkurowanie sąsiednich miast o potencjały rozwojowe – inwestorów, mieszkańców, instytucje, wydarzenia.	●	●	●	●	●
T4. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa (mieszkania, działki budowlane) w miastach Metropolii, a także tendencje suburbanizacyjne osłabiające zainteresowanie zamieszkaniem na obszarach wysoko zurbanizowanych.			●		●
T5. Wysoka pozycja konkurencyjna głównych ośrodków Metropolii w zakresie oferty dla inwestorów i mieszkańców, przyciągania i rozwijania innowacji, wdrażania projektów o dużej skali.	●	●	●		●
T6. Wysokie koszty wdrażania innowacji we współczesnej gospodarce.	●	●			
T7. Wysokie koszty zatrudnienia utrudniające tworzenie nowych miejsc pracy.	●	●			
T8. Niska pozycja Polski w UE w zakresie siły powiązań między gospodarką a nauką oraz słaby transfer innowacji do gospodarki.	●	●			
T9. Problemy w funkcjonowaniu przemysłu wydobywczego w regionie, zagrożenia dla dalszego funkcjonowania kopalń, negatywne skutki dla regionalnego rynku pracy i sieci kooperacji.	●	●	●		●
T10. Stereotypowy wizerunek Górnego Śląska utrudniający rozwój niektórych rodzajów działalności gospodarczej (np. turystyka, przemysł kultury).	●	●			●
T11. Problemy służby zdrowia, w tym wywołane pandemią skutkujące utrudnieniami w dostępie		●	●		●

do usług zdrowotnych i obniżaniem ich jakości.					
T12. Niestabilna sytuacja ekonomiczna będąca wynikiem pandemii i trudności w prognozowaniu długofalowych konsekwencji pandemii.	●		●		●
T13. Polaryzacja życia politycznego utrudniająca dialog i wypracowanie konsensusu społecznego.				●	●
T14. Zmiany regulacji wpływające na stan budżetów lokalnych.	●	●	●	●	●
T15. Rosnące wymagania społeczeństwa w zakresie zapewnienia dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.		●	●		●
T16. Wzrost cen usług i produktów (inflacja).	●	●	●	●	●
T17. Wzrost stóp procentowych wpływający na dynamikę realizacji polityki inwestycyjnej.	●	●	●		●
T18. Zmiany na rynku energii i wzrost cen.	●		●		
T19. Wzrost potrzeb systemu pomocy społecznej w wyniku zjawiska napływu uchodźców.	●	●	●		

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Rozwojowi miasta w sferze społecznej, gospodarczej towarzyszą zamiany w przestrzeni. Na podstawie aktualnej struktury przestrzennej miasta oraz uwzględniając zapisy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego i miejscowe plany zagospodarowania zarysowano ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny. Wskazany poniżej układ ma charakter ramowy i generalny, a ostateczne rozstrzygnięcia, w tym w zakresie granic obszarów, przeznaczenia i funkcji danych i terenów będą ostatecznie delimitowane w Studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Świętochłowice.

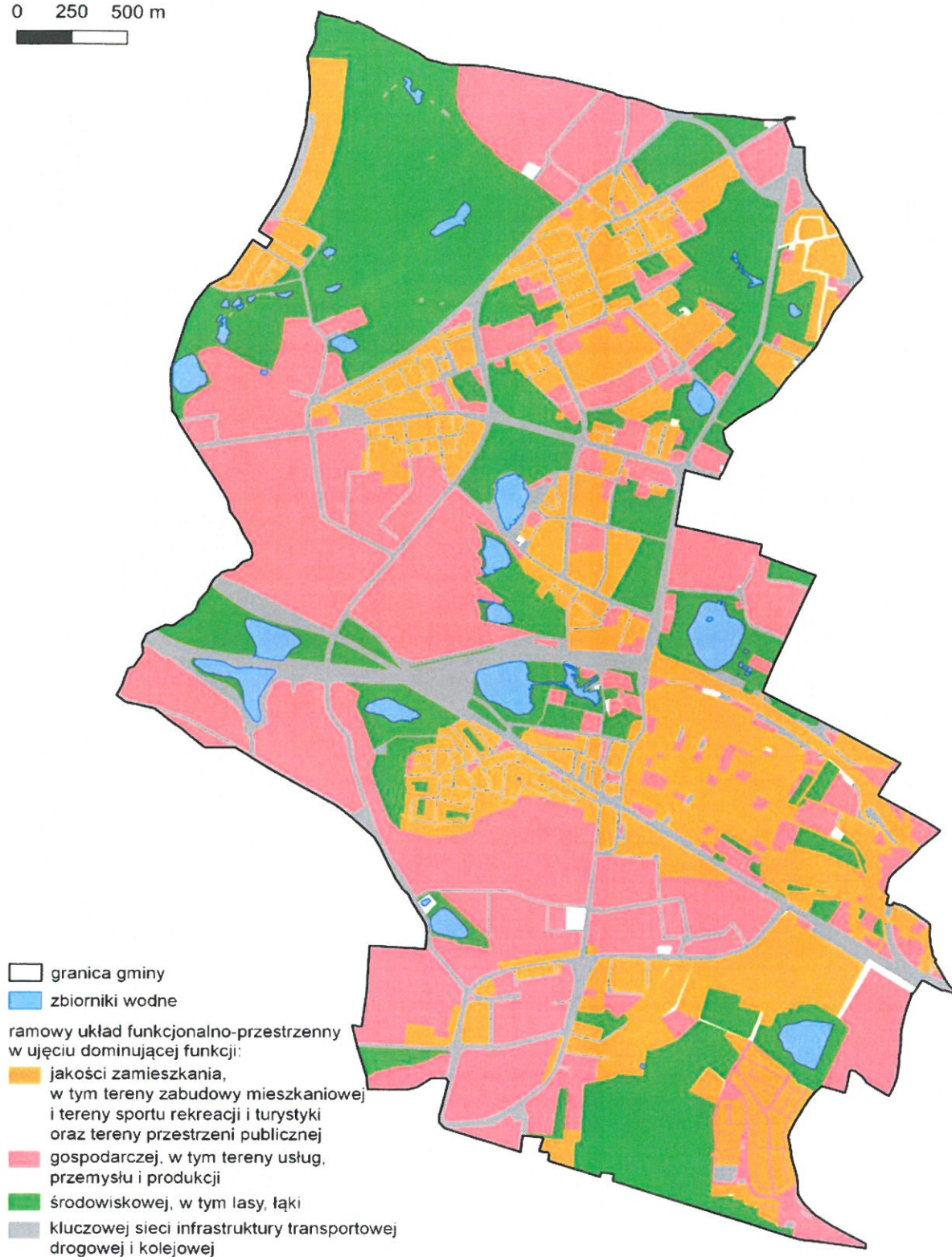
Poniższy ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny miasta obejmuje tereny, w których określono dominujące funkcje: jakości życia, gospodarcze, środowiskowe, kluczowej sieci infrastruktury transportowej.

Biorąc pod uwagę zidentyfikowane wyzwania rozwojowe i wyznaczone cele, kierunki działań wskazuje się zbiór rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście obejmujący:

- ograniczenie skali niskiej emisji zarówno ze źródeł komunalno-bytowych, jak również ze źródeł liniowych,
- prowadzenie działań rewitalizacyjnych i rekultywacji na terenach przemysłowych i terenach zdegradowanych,
- promowanie rozwiązań technologicznych gospodarki obiegu zamkniętego,
- rewitalizacja obiektów przemysłowych na cele społeczne, gospodarcze i środowiskowe,
- ograniczenie działań inwestycyjnych w terenach o wysokich walorach środowiskowych i rekreacyjnych,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju umożliwiającej harmonijne kształtowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego,
- rozwój terenów zieleni w strefach publicznych i strefach zamieszkania.

Rysunek 3 Ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny

0 250 500 m

- granica gminy
- zbiorniki wodne
- ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny w ujęciu dominującej funkcji:
- jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny sportu rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej
- gospodarczej, w tym tereny usług, przemysłu i produkcji
- środowiskowej, w tym lasy, łąki
- kluczowej sieci infrastruktury transportowej drogowej i kolejowej

Opracowanie własne

6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji², które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Miasto Świętochłowice w dokumencie kranowym ujęto w grupie miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Również w Strategii „Śląskie 2030” zidentyfikowano dwie grupy Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI): w ujęciu funkcjonalnym oraz w ujęciu tematycznym. W dokumencie tym miasto Świętochłowice w ujęciu funkcjonalnym stanowi jedno z miast Metropolii Górnośląskiej (MG), która składa się z 23 miast, w tym 22 miast należących do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM) oraz miasta Jaworzna. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Metropolia Górnośląska „jest kluczowym obszarem funkcjonalnym regionu o znaczeniu krajowym oraz europejskim. Na jej obszarze realizowane są funkcje metropolitalne, w tym w szczególności gospodarcze, naukowe, kulturalne i zdrowotne. Wyzwaniem dla Metropolii jest dalsze wzmocnienie procesów i powiązań metropolitalnych, w tym rozwój ośrodków naukowych i akademickich, centrów technologii i innowacji, przemysłów kreatywnych i wielkich wydarzeń.” Ponadto charakteryzując obszary miejskie w strategii regionalnej zauważa się wśród procesów zachodzących w miastach „negatywne zjawiska dotyczące: starzenia się społeczeństwa, depopulacji, migracji, „kurczenia się” miast i suburbanizacji, które mają niekorzystny wpływ na przestrzeń, jej funkcjonalność, powodując zamieranie centrów miast. Z degradacją przestrzeni publicznych powiązane są również negatywne zjawiska społeczne, takie jak wzrost przestępczości i ograniczone poczucie bezpieczeństwa. Problemem miast jest pogarszająca się jakość środowiska, w tym zwłaszcza powietrza, obciążenie i zagęszczenie infrastruktury technicznej i transportowej, co w znacznym stopniu wpływa na jakość życia mieszkańców. Dla rozwoju miast i poprawy jakości życia na ich obszarach niezbędna jest poprawa jakości i efektywności transportu publicznego oraz promocja transportu przyjaznego środowisku, poprawa jakości powietrza. Istotne są również kwestie związane z zapewnieniem zdolności adaptacyjnych do zagrożeń wynikających ze zmian klimatu, w tym kształtowanie systemu przyrodniczego miast województwa. Należy podejmować inicjatywy hamujące proces utraty dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych miast poprzez rozwój ich bazy ekonomicznej, usług publicznych oraz poprawę jakości przestrzeni.”

Strategia „Śląskie 2030” ujmuje miasto Świętochłowice w OSI o charakterze konkurencyjnym:

- obszary cenne przyrodniczo w grupie gmin o walorach niskich lub ich braku. Wyzwaniem dla tego OSI jest „ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i

² Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) zgodnie z art. 5 pkt 6b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, to „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. Istotne będzie również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów”.

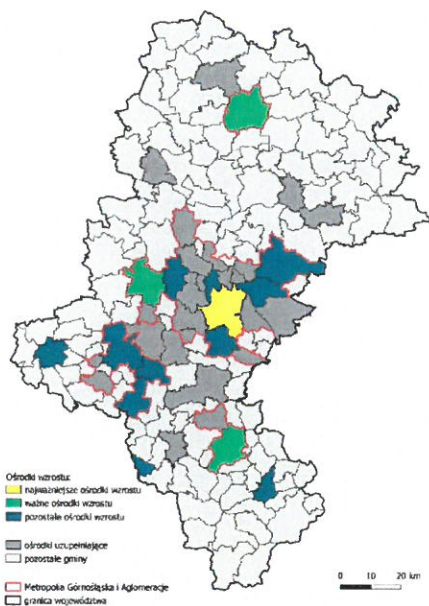
- Ośrodki wzrostu w grupie tzw., ośrodków uzupełniających” zgodnie ze strategią województwa „ośrodki wzrostu to obszary, które powinny stanowić o sile regionu w przyszłości i jego pozycji konkurencyjnej. W związku z powyższym najważniejszym wyzwaniem dla tego obszaru będzie podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze przedsiębiorstw, wzmocnienie potencjału i skali oddziaływania oraz pozycji na arenie międzynarodowej ośrodków akademickich oraz sektora B+R, a także utrzymanie pozycji ośrodka wzrostu. Istotny będzie również rozwój funkcji metropolitalnych, poprawa jakości środowiska i przestrzeni, tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy poprzez rozwój potencjału gospodarczego i zwiększenie poziomu inwestycji, pozwalających na zatrzymanie procesu „drenażu mózgów” przez inne atrakcyjne ośrodki metropolitalne”.

Jednocześnie Świętochłowice zaliczono do OSI problemowych, tj. do gmin:

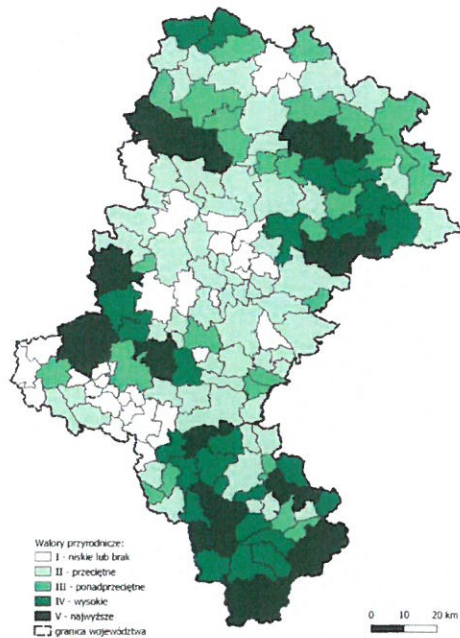
- tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których wyzwaniem jest w głównej mierze: wzmocnienie ich potencjału gospodarczego, wzrost inwestycji sektora przedsiębiorstw, rozwoju szeroko pojętych usług, poprawa dostępu do oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także rozwój społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja mieszkańców i wsparcie procesów rewitalizacyjnych, a także poprawa jakości przestrzeni oraz środowiska,
- z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza, dla których istotne jest ograniczenie niskiej emisji, wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz włączenie w nią możliwie największej liczby budynków mieszkalnych, a także generowanie i wdrażania innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto pożądane jest również podjęcie działań w gminach dotyczących egzekwowania przepisów tzw. „uchwały antysmogowej”,
- w transformacji górniczej, dla których wyzwaniem jest zapewnienie możliwości funkcjonowania dla firm z branży okołogórniczej lub ich przebranżowienia w tym przekwalifikowania kadr, rozwój nowych oraz istniejących firm, a także poprawa jakości środowiska, rozwój usług publicznych, poprawa jakości przestrzeni publicznych, zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz rozwój oferty czasu wolnego.

Rysunek 4 Obszary Strategicznej Interwencji i subregiony w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

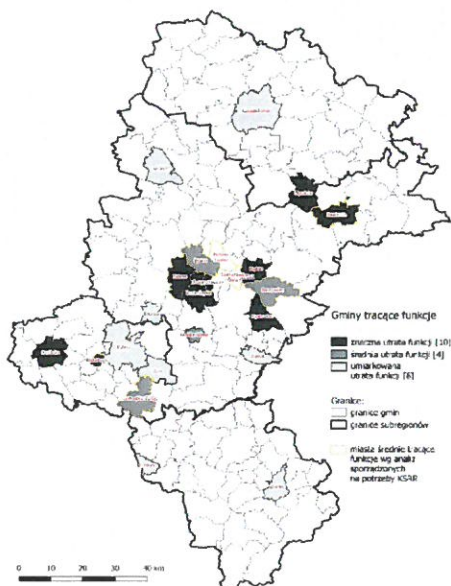
OSI – ośrodki wzrostu.

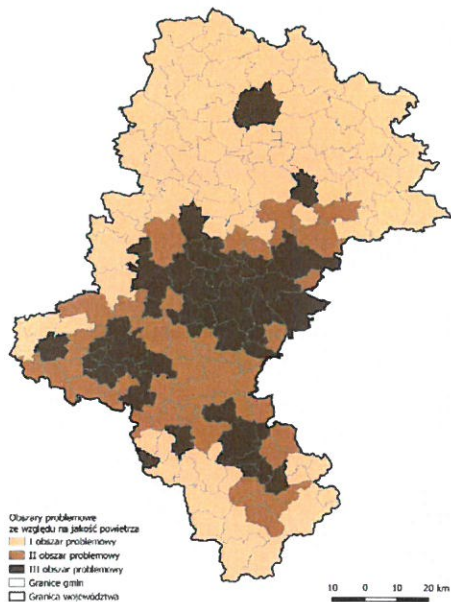
OSI – obszary cenne przyrodniczo

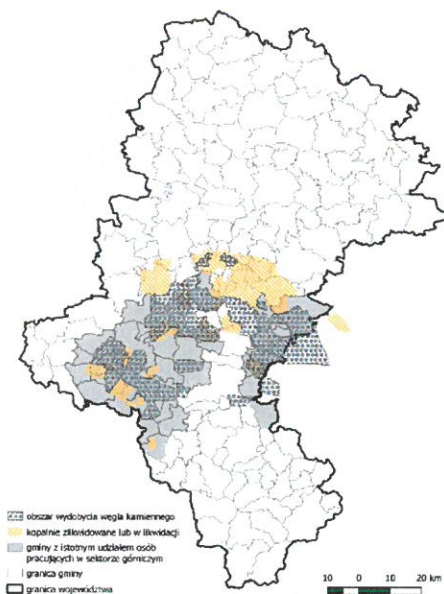
OSI – gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

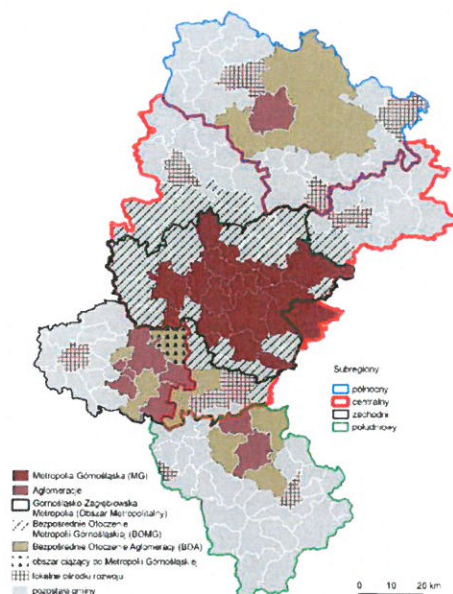
OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

OSI – gminy w transformacji górniczej

Subregiony województwa i ich ośrodki centralne

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w zaprojektowanym systemie wdrażania wskazuje działania adresowane do OSI, w tym:

- instrumenty finansowe lub organizacyjne,
- priorytetowe wspieranie w ramach konkursów organizowanych przez samorząd województwa śląskiego.

Kierunki wskazane w Strategii Rozwoju Województwa stanowią ramy do formułowania celów i kierunków działań oraz programów wdrożeniowych w Strategii Rozwoju Miasta Świętochłowice.

Tabela 14 Spójność kierunków adresowanych do OSI na poziomie regionalnym w kierunkach działań w celach rozwoju miasta

Cele strategiczne Świętochłowic	OSI – ośrodki wzrostu	OSI – obszary cenne przyrodniczo	OSI – gminy tracące funkcje społeczno- gospodarcze	OSI – gminy z problemami środowiskowym i w zakresie jakości powietrza	OSI – gminy w transformacji górnictwa
Zróżnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczości mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia.	☐		☐	☐	☐
Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych.	☐		☐		☐
Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców.	☐	☐		☐	☐
Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta.		☐		☐	☐
Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem.			☐	☐	

Biorąc pod uwagę złożoną strukturę przestrzenną miasta oraz wyzwania rozwojowe, nie wskazano lokalnych obszarów rewitalizacji, niemniej w toku wdrażania realizowane będą dalsze działania rewitalizacyjne w obszarach odpowiednio określonych w lokalnym/gminnym programie rewitalizacji.

7. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Wdrażanie strategii rozwoju miasta wymaga współdziałania władz samorządowych z licznymi partnerami zarówno w mieście, jak i jego otoczeniu. W celu intensyfikacji i koordynacji procesu wdrażania w strukturze Urzędu Miejskiego powinien zostać powołany stały zespół ds. wdrażania i koordynacji, kierowany przez pełnomocnika Prezydenta Miasta. Kluczowymi narzędziami realizacji strategii będą poniżej określone programy wdrożeniowe i przygotowywane projekty inwestycyjne i organizacyjne. Poza programami wdrożeniowymi określonymi w niniejszej strategii do innych narzędzi wdrażania zaliczyć należy programy i plany wynikające z przepisów prawa, w tym głównie w zakresie ochrony środowiska, rozwiązania problemów społecznych czy program rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono kluczowe projekty wdrażające strategię. Należy podkreślić, wskazane projekty mają charakter zintegrowany i mogą służyć osiągnięciu kilku celów.

Poniższa lista ma charakter otwarty i przyjmuje się, że kolejne projekty zostaną określone i przygotowane w toku procesu wdrażania zarówno Strategii jak i wskazanych w dokumencie programów.

Tabela 15 Projekty inicjalne wdrażania strategii

Priorytet 1	Modernizacja obiektów szkolnych w mieście, tworzenie pracowni do nauki praktycznej zawodu z placówkach ponadpodstawowych.
	Współpraca z przedsiębiorcami w ramach Rady Biznesu przy Prezydencie Miasta
	Modernizacja obiektów szkolnych w mieście, tworzenie pracowni do nauki praktycznej zawodu z placówkach ponadpodstawowych.
	Kompleksowa modernizacja placówek szkolnych zajmujących się kształceniem branżowym, zawodowym.
	Modernizacja istniejącej i budowa nowej infrastruktury wspierającej osiągnięcie celów
	Budowa zjazdu z DTŚ na ulicę Przemysłową pozwalającą udostępnić nowe tereny inwestycyjne oraz stanowiącą alternatywą dla ulicy Bytomskiej.
	Centrum przesiadkowe Mijanka – jako alternatywny sposób dojazdu do miejsc pracy poprzez komunikację publiczną
	Ulica Zielona stanowiąca alternatywny dojazd do terenów inwestycyjnych w rejonie dzielnicy Zgoda
	Modernizacja istniejącej, budowa nowej infrastruktury wspierającej - utworzenie inkubatora przedsiębiorczości
	Zjazd z DTŚ na ulicę Przemysłową umożliwiający alternatywny ruch pojazdów ciężkich do zakładów pracy (np. Delta Trans),

Priorytet 2	Modernizacja obiektów szkolnych w mieście, tworzenie pracowni do nauki praktycznej zawodu z placówkach ponadpodstawowych.
	Kompleksowa modernizacja placówek szkolnych zajmujących się kształceniem branżowym, zawodowym.
	Budowa nowych obiektów oraz modernizacja istniejących zasobów Ośrodka Sportu i Rekreacji „Skałka”
	Powstanie osiedla SIM (Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej) w rejonie ulicy Śląskiej w dzielnicy Zgoda,
	Realizacja projektu mieszkaniowego „Nowe Lipiny”
Priorytet 3	Ulica Zielona - skomunikowanie planowanego osiedla SIM z Centrum Miasta,
	Modernizacja istniejącej i budowa nowej infrastruktury wspierającej osiągnięcie celów
	Centrum Przesiadkowe Mijanka ułatwi Mieszkańcom a w szczególności rodzinom wielodzietnym przemieszczanie się po mieście poprzez przygotowaną infrastrukturę oraz różnorodność środków transportu (np. ścieżki rowerowe, parking dla rowerów)
	Kompleksowa remediacja i rewitalizacja stawu Kalina w Świętochłowicach wraz z otoczeniem
	Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywa dla pojazdów osobowych w ramach nowych inwestycji drogowych (Przemysłowa, Zielona, Mijanka wraz z Katowicką) oraz Metropolitarne Trasy Sieci Rowerowych
	Stworzenie Metropolitarnej Trasy Sieci Rowerowych, która skomunikuje miasto od Chorzowa poprzez Centrum, Zgodę do Rudy Śląskiej
Priorytet 4 .	Modernizacja istniejącej infrastruktury wspierającej osiągnięcie celów
	Rozwój Centrum Przesiadkowe Mijanka integrujące różne środki transportu, w tym autobusy, tramwaje

PROGRAMY WDROŻENIOWE

Programy wdrożeniowe zawierają zbiór kierunków i przedsięwzięć odpowiadających na kluczowe wyzwania, pozostające z sobą w ścisłej relacji, przed którymi stoi miasto. Są nimi:

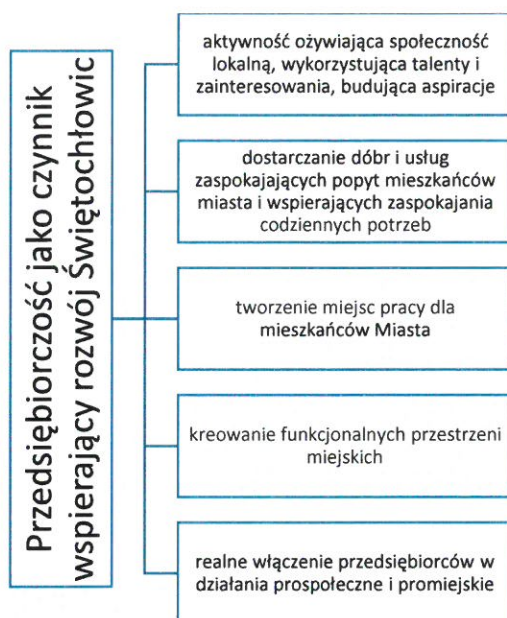
- konieczność ożywienia gospodarczego miasta, a w pierwszym rzędzie wyzwalanie przedsiębiorczości lokalnej,
- powstrzymanie procesu utraty potencjału demograficznego,
- doprowadzenie do głębokiej przemiany wizerunkowej miasta.

Każdy z programów składa się z analogicznych części. Obejmują one:

- wskazanie celów operacyjnych ze strategii, z którymi program jest bezpośrednio powiązany,
- zbiór kierunków i przedsięwzięć tworzących program,
- główni partnerzy realizacji programu oraz ich rola w tym procesie.

W toku wdrażania strategii poniższe programy powinny być uszczegóławiane poprzez budowę odpowiednich list projektów, jakie planować będzie do realizacji samorząd miasta.

Program pobudzania i rozwoju przedsiębiorczości

Cele operacyjne wspierające rozwój przedsiębiorczości

Kierunki i przedsięwzięcia dedykowane celom

<p>CEL OPERACYJNY 1.1. <i>Rozwój nowej przedsiębiorczości wyzwalającej kreatywność mieszkańców i potencjał rynku Metropolii</i></p>	<p>K71. Projekty szkoleniowe dotyczące zakładania i prowadzenia własnego biznesu adresowane do różnych grup mieszkańców. K72. Realizowane w sposób spójny (od przedszkola do liceum) partnerskie projekty szkół, biznesu, organizacji pozarządowych na rzecz kreowania i utrwalania zachowań przedsiębiorczych i kompetencji kluczowych wśród dzieci i młodzieży – edukacja, gry, konkursy, mikrogranty itp. K73. Podnoszenie dostępności komunikacyjnej terenów biznesowych. K74. Wsparcie integracji świętochłowickich firm i przedsiębiorców – działalność samorządu gospodarczego miasta, wydarzenia integrujące, inkubator przedsiębiorczości, współpraca w ramach Śląskiego Parku</p>
--	--

CEL OPERACYJNY 1.3.

Rozwój przedsiębiorczości społecznej sprzyjającej ożywianiu lokalnego rynku pracy.

CEL OPERACYJNY 2.1.

Podnoszenie poziomu aspiracji mieszkańców jako siły napędzającej proces innowacyjnych przemian miasta i społeczności lokalnej.

CEL OPERACYJNY 2.2.

Rosnący poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, w zakresie odpowiadającym zmieniającym się wymaganiom rynku pracy.

CEL OPERACYJNY 3.3.

Oferta usług miejskich uwzględniająca zmieniające się oczekiwania i potrzeby różnych grup mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 3.4.

Zrewitalizowane przestrzenie miejskie i tereny zielone tworzące przyjazny klimat dla mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 3.5.

Ograniczenie negatywnego wpływu gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko naturalne.

Przemysłowo-Technologicznego, klastry itp.
K75. Tworzenie warunków dla przyciągania młodych przedsiębiorców z obszaru miast Metropolii, w szczególności absolwentów szkół wyższych.
K76. Kompetencyjne, organizacyjne i lokalowe wsparcie dla osób zainteresowanych zakładaniem przedsiębiorstw społecznych (spółdzielnie socjalne).
K77. Promowanie społecznej odpowiedzialności biznesu wśród świętochłowickich przedsiębiorców.
K78. Programy wsparcia dla kształtowania karier zawodowych mieszkańców.
K79. Promowanie liderów biznesowych oraz sukcesów przedsiębiorców świętochłowickich.
K80. Monitorowanie i prognozowanie popytu na kwalifikacje na świętochłowickim rynku pracy w partnerstwie edukacji i biznesu.
K81. Kontynuacja działań na rzecz przekwalifikowań różnych grup wiekowych mieszkańców z naciskiem na kwalifikacje praktyczne kształtowane przy współudziale świętochłowickich firm.
K82. Wspieranie rozwoju funkcji czasu wolnego jako nowej niszy biznesowej opierającej swój rozwój na specyfice kulturowej i przyrodniczej miasta.
K83. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach kryzysowych – aktywność przedsiębiorcza mieszkańców rewitalizowanych dzielnic, poprawa jakości przestrzeni przez inwestycje biznesowe, poprawa dostępu do usług rynkowych.
K84. Wzmacnianie centrów dzielnicowych przez tworzenie skupisk firm handlowych i usługowych.
K85. Tworzenie oraz wzmacnianie infrastrukturalne stref aktywności gospodarczej w celu eliminowania negatywnego oddziaływania biznesu na jakość środowiska przyrodniczego.

CEL OPERACYJNY 5.1.

Rozwój lokalny napędzany przez efektywną współpracę sektora samorządowego, obywatelskiego i biznesu oraz nieformalnych liderów i środowisk.

CEL OPERACYJNY 5.3.

Wdrażanie nowych technologii wspierających procesy zarządcze oraz codzienne funkcjonowanie mieszkańców w mieście.

CEL OPERACYJNY 5.5.

Pozytywny wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek miasta.

K86. Gremia, wydarzenia, instytucje umożliwiające prowadzenie stałego dialogu między podmiotami reprezentującymi różne sektory.

K87. Partnerskie, międzysektorowe przedsięwzięcia na rzecz aktywizowania lokalnych potencjałów oraz transformacji miasta.

K88. Przedsięwzięcia realizowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

K89. Rozwój nowych technologii zarządzania miastem wspierających przedsiębiorców w podejmowaniu decyzji biznesowych, szczególnie w zakresie obiektywnej informacji na temat rozwoju miasta, planowania przestrzennego, e-administracji.

K90. Wspólna promocja miasta i firm – wykorzystywanie pozytywnych wizerunków liderów biznesowych do promocji gospodarczej Świętochłowic.

Partnerzy realizacji programu

samorząd lokalny

samorząd gospodarczy

przedsiębiorcy z miasta i otoczenia

podmioty otoczenia biznesu

instytucje i środowiska naukowe, badawcze i akademickie

podmioty edukacji w mieście i otoczeniu

organizacje pozarządowe

sąsiednie miasta jako partnerzy kreowania stref rozwoju biznesu

Program równoważenia demograficznego

Cele operacyjne wspierające rozwój demograficzny miasta

Kierunki i przedsięwzięcia dedykowane celom

<p>CEL OPERACYJNY 1.3. <i>Rozwój przedsiębiorczości społecznej sprzyjającej ożywianiu lokalnego rynku pracy.</i></p>	<p>K91. Wspieranie powstawania przedsiębiorstw społecznych umożliwiających odnalezienie się na lokalnym rynku pracy osób z grup problemowych.</p> <p>K92. Promowanie przedsiębiorstw społecznych wspierających funkcjonowanie rodzin (zatrudnienie osób obciążonych obowiązkami rodzinnymi, usługi dla rodzin).</p>
<p>CEL OPERACYJNY 1.4. <i>Zrównoważona sytuacja na rynku pracy będąca wynikiem powstawania w mieście miejsc pracy o odpowiedniej jakości i liczbie.</i></p>	<p>K93. Promowanie i tworzenie udogodnień dla świętochłowickich przedsiębiorców zatrudniających mieszkańców miasta.</p> <p>K94. Wzmacnianie relacji między uczniami i absolwentami świętochłowickich szkół a przedsiębiorcami w mieście.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 2.2. <i>Rosnący poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, w zakresie odpowiadającym zmieniającym się</i></p>	<p>K95. Wspieranie współpracy szkół i biznesu w przekwalifikowaniach i realizacji praktycznych modułów kształcenia.</p>

wymaganiom rynku pracy.

CEL OPERACYJNY 2.3.

Wysoki poziom usług społecznych zapewniających utrzymanie kondycji zdrowotnej i intelektualnej mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 2.4.

Dostępność aktywnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających rozwijaniu talentów i zainteresowań mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 2.5.

Otwartość miasta na nowych mieszkańców wzbogacających lokalny kapitał ludzki.

CEL OPERACYJNY 3.1.

Dobra jakość infrastruktury technicznej oraz wysoka jakość środowiska przyrodniczego tworzące korzystne warunki dla rozwoju mieszkalnictwa.

CEL OPERACYJNY 3.2.

Wysoka jakość i unikatowość zasobu mieszkaniowego w tradycyjnej zabudowie.

K96. Narzędzia finansowego wsparcia kontynuacji nauki dla uczniów ze słabo sytuowanych rodzin.

K97. Aktywizacja zawodowa osób z poprodukcyjnych grup społecznych dla uzupełniania deficytów kadrowych na lokalnym rynku pracy.

K98. Monitorowanie jakości usług społecznych w mieście i ich profilowanie w kontekście konkretnych potrzeb poszczególnych grup społecznych.

K99. Rozwijanie partnerstw międzysektorowych dla poszerzania zakresu i podnoszenia jakości usług społecznych.

K100. Podnoszenie kompetencji mieszkańców w zakresie samodzielnego dbania o kondycję zdrowotną i intelektualną oraz do świadomego korzystania z dostępnych w mieście usług.

K101. Rozwój infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzanie czasu wolnego, w tym urządzeń w plenerze dostępnych w miejscu zamieszkania.

K102. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w sektorach związanych z rozwojem oferty spędzania czasu wolnego.

K103. Całoroczna oferta kulturalna i rekreacyjna.

K104. Opracowanie polityki przyciągania do miasta kapitału ludzkiego, w tym z zagranicy.

K105. Tworzenie dobrze skomunikowanych i uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

K106. Zwiększanie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przy zachowaniu zasad zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

K107. Kontrolowany proces gentryfikacji tradycyjnych kwartałów miasta niewykluczający dotychczasowych mieszkańców.

K108. Poprawa jakości przestrzeni publicznych otaczających tradycyjne zasoby mieszkaniowe.

CEL OPERACYJNY 3.3.

Oferta usług miejskich uwzględniająca zmieniające się oczekiwania i potrzeby różnych grup mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 3.4.

Zrewitalizowane przestrzenie miejskie i tereny zielone tworzące przyjazny klimat dla mieszkańców.

CEL OPERACYJNY 3.5.

Ograniczenie negatywnego wpływu gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko naturalne.

CEL OPERACYJNY 4.1.

Rosnący poziom świadomości mieszkańców w zakresie dziedzictwa historyczno-kulturowego miasta.

CEL OPERACYJNY 4.2.

Wspólnoty lokalne kształtujące się w dzielnicach miasta i biorące udział w procesach odnowy miasta.

CEL OPERACYJNY 4.3.

Wdrażanie innowacji społecznych z udziałem mieszkańców i sektora pozarządowego

K109. Rozwój usług i infrastruktury dedykowanych dla rodzin.

K110. Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych i zdrowotnych, w tym tworzenie placówek opiekuńczych dla osób starszych.

K111. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych, w tym o wartości historycznej.

K112. Wzbogacanie zieleni miejskiej, w tym poprzez działania realizowane z mieszkańcami.

K113. Projekty proekologiczne o charakterze infrastrukturalnym, organizacyjnym, ekonomicznym i edukacyjnym.

K114. Wspieranie świadomości proekologicznej mieszkańców i dbałości o przestrzeń zamieszkania.

K115. Rozwój infrastruktury transportu zrównoważonego, w tym bezpiecznych ścieżek rowerowych i pieszych w ramach miasta oraz w połączeniu z Metropolią.

K116. Wydarzenia ożywiające dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta.

K117. Udostępnianie mieszkańcom majątku miasta (obiekty, infrastruktura) do realizacji aktywności społecznej i kulturalnej.

K118. System dofinansowania inicjatyw aktywizujących i integrujących społeczności lokalne.

K119. Kreowanie lokalnych autorytetów i promowanie mieszkańców odnoszących sukcesy w różnych rodzajach działalności (np. społeczna, kulturalna, religijna, polityczna, naukowa, oświatowa, sportowa itp.).

K120. Szeroka współpraca podmiotów mogących wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych miasta – samorząd, organizacje pozarządowe, parafie, szkoły, instytucje sportu i kultury itp.

K121. Młodzieżowy Think Tank kreujący innowacyjne pomysły na rozwój miasta.

CEL OPERACYJNY 4.4.

Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwoju usług społecznych i kształtowania ładu społecznego.

CEL OPERACYJNY 5.3.

Wdrażanie nowych technologii wspierających procesy zarządcze oraz codzienne funkcjonowanie mieszkańców w mieście.

CEL OPERACYJNY 5.5.

Pozytywny wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek miasta.

K122. Zlecenie realizacji usług społecznych organizacjom pozarządowym.

K123. Monitorowanie sytuacji społecznej przy wykorzystaniu informacji od organizacji pozarządowych realizujących wyspecjalizowane funkcje społeczne.

K124. Wdrażanie narzędzi informacyjnych umożliwiających obecnym i potencjalnym mieszkańcom planować swoją przyszłość w mieście.

K125. Aktywna i wielokanałowa promocja miasta

Partnerzy realizacji programu

samorząd lokalny

lokalne instytucje świadczące usługi społeczne (w tym edukacja, zdrowie)

spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe

pracodawcy

deweloperzy

przedsiębiorstwa społeczne

podmioty kultury i środowiska twórcze

podmioty sportu i rekreacji

organizacje pozarządowe

media

Program promocji miasta

Cele operacyjne związane z promocją miasta	Kierunki i przedsięwzięcia dedykowane celom
<p>CEL OPERACYJNY 1.2. <i>Wyprofilowana, atrakcyjna oferta kierowana przez miasto bezpośrednio do inwestorów kreujących miejsca pracy i sieci kooperacji.</i></p>	<p>K126. Promocja inwestycyjna miasta i jego terenów inwestycyjnych. K127. Działania w mieście i Metropolii promujące Świętochłowice jako miejsce na prowadzenie pierwszego biznesu. K128. Integracja wizerunkowa miasta i wiodących firm.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 2.5. <i>Otwartość miasta na nowych mieszkańców wzbogacających lokalny kapitał ludzki.</i></p>	<p>K129. Promocja walorów mieszkaniowych miasta. K130. Promocja możliwości realizacji inwestycji mieszkaniowych wśród deweloperów. K131. Promocja wśród deweloperów potencjału tradycyjnej zabudowy miasta.</p>
<p>CEL OPERACYJNY 4.1. <i>Rosnący poziom świadomości mieszkańców w zakresie dziedzictwa historyczno-kulturowego miasta.</i></p>	<p>K132. Nowa szata informacyjna miasta – informacja o miejscach, obiektach, historii w przestrzeniach publicznych. K133. Wydarzenia promujące dziedzictwo</p>

CEL OPERACYJNY 5.5.

Pozytywny wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek miasta.

miasta.
K134. Promowanie miasta i korzyści dostarczanych przez miasto jego aktualnym i potencjalnym użytkownikom – publikacje, wydarzenia, udział w targach.
K135. Promocja strategii i możliwości dostarczanych przez strategię mieszkańcom.
K136. Promowanie funkcji ponadlokalnych Świętochłowic w Metropolii i regionie.
K137. <i>Inicjowanie przez Świętochłowice przedsięwzięć o znaczeniu metropolitalnym i regionalnym.</i>

Partnerzy realizacji programu

samorząd lokalny

samorząd gospodarczy

przedsiębiorcy

instytucje miejskie

liderzy lokalni

organizacje pozarządowe

media

8. Źródła i zasady finansowania

Wdrażanie strategii rozwoju miasta wymagać będzie zaangażowania znacznych środków finansowych.

Do kluczowych źródeł finansowania strategii i realizujących ją projektów rozwojowych zaliczyć należy:

- środki własne z budżetu miasta,
- środki z budżetu państwa w ramach zaprojektowanych instrumentów polityki regionalnej, w tym w ramach instrumentów o zaprojektowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego:
 - dotacji,
 - porozumień terytorialnych (gmina – województwo oraz gmina – rząd),
 - kontraktu programowego (województwo – ministerstwo),
 - kontraktu sektorowego (województwo – ministerstwa),
- konkursy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE zarządzanych z poziomu krajowego,
- konkursy w ramach RPO WSL 2014-2020 oraz nowego RPO na lata 2021-2027 – projekty pozakonkursowe, w tym preferencje dla OSI (kryterium premiujące lub dostępne);
- instrumenty finansowe zwrotne w ramach RPO WSL.
- środki partnerów publicznych,
- środki partnerów prywatnych.

Do potencjalnych źródeł finansowania/współfinansowania projektów miejskich jest Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, który jest kluczowym narzędziem służącym zapewnieniu, by transformacja na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu przebiegała w sposób sprawiedliwy, nie pozostawiając nikogo samemu sobie³. W ramach tego działania przewiduje się m.in.: Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji⁴, który będzie wspierał dywersyfikację gospodarczą i restrukturyzację objętych finansowaniem regionów.

Ponadto w ramach krajowych instrumentów potencjalnymi źródłami finansowania są: Fundusz Inwestycji Samorządowych (FIS) oferowany przez PFR S.A. oraz oferta Banku Gospodarstwa Krajowego, obejmując takie instrumenty jak np. kredyty i pożyczki, w tym pożyczkę rewitalizacyjną.

³ www.ec.europa.eu/

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism/just-transition-funding-sources_pl#fundusz-na-rzecz-sprawiedliwej-transformacji

Strategia rozwoju miasta oparta na zasadzie partnerstwa, zarówno na etapie budowy, jak i późniejszego wdrażania zakłada również, iż będzie ona wdrażana poprzez projekty finansowane lub współfinansowane ze środków partnerów miasta zarówno partnerów publicznych, jak i prywatnych.

W zakresie projektów będących całkowicie poza gestią samorządu miasto nie będzie bezpośrednim inwestorem, a podmiotem wspierającym i promującym działania partnerów.

W zakresie realizacji projektów własnych samorząd miasta powinien aktywnie stosować mechanizmy montażu finansowego optymalizującego wielkość zaangażowania środków własnych przy maksymalizacji efektów dla mieszkańców i przedsiębiorców działających w mieście.

Strategia, jej cele i kierunki powinny również stanowić podstawę do określenia wieloletnich przedsięwzięć inwestycyjnych i organizacyjnych ujmowanych w dokumentach operacyjnych i Wieloletniej Prognozie Finansowej.

9. System monitorowania

Dla zapewnienia sprawności wdrażania strategii oraz możliwości efektywnego dostosowywania narzędzi wdrożeniowych do pojawiających się możliwości konieczne jest wdrożenie systemu monitorowania.

Rysunek 5 Proces monitorowania i ewaluacji strategii

Opracowanie własne

Zakłada się, że na potrzeby systemu monitorowania i zarządzania strategią powstanie system umożliwiający gromadzenie danych na potrzeby sporządzenia corocznego raportu z realizacji strategii, które będzie elementem Raportu o stanie miasta.

Dla zapewnienia sprawności wdrażania i monitorowania strategii w strukturze Urzędu Miejskiego powinien zostać powołany stały Zespół ds. Wdrażania i Koordynacji Strategii, w skład którego powinni wejść przedstawiciele zarówno merytorycznych komórek organizacyjnych UM, jak i jednostek podległych.

Do zadań Zespołu należeć powinno m.in.:

- zasilanie raportu z realizacji strategii o dane ilościowe i jakościowe,
- przygotowanie konkretnych projektów wdrażających strategię i programy,

- opiniowanie i przygotowanie rekomendacji w zakresie potrzeby zmian strategii,
- utrzymywanie stałego kontaktu z podmiotami partnerskimi w mieście i otoczeniu – mieszkańcy, NGO, przedsiębiorcy, instytucje publiczne.

W corocznym raporcie z realizacji powinny być określone:

- wskaźniki produktów – wynikające z osiągniętych efektów rzeczowych inwestycji lub działań organizacyjnych,
- wskaźniki zmiany – wskaźniki o charakterze rezultatów i oddziaływania.

Monitorując poniższe wskaźniki i dokonując oceny ich zmiany, należy również odnieść się do układu benchmarkingowego obejmującego przeciętną wartość wskaźników dla grupy miast na prawach powiatu w GZM.

Tabela 16 Rezultaty działań w celach i kluczowe wskaźniki zmiany

Cel	Rezultaty działań w celach	Wskaźnik zmiany	Wartość bazowa	Oczekiwany kierunek zmiany
Zróznicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczości mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta 	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	82	wzrost
		podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	138,7	wzrost
	<ul style="list-style-type: none"> • Zdywersyfikowana struktura gospodarcza miasta 	nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w sektorze prywatnym na 10 tys. mieszkańców	63	wzrost
		udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	5,93	wzrost
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost możliwości inwestycyjnych samorządu 	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych	7,91%	wzrost

		podmiotów ogółem		
		udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem	74,5%	wzrost
		kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	311 zł	wzrost
Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost atrakcyjności miasta 	liczba ludności	49 557	wzrost
		mediana wieku ludności	43,1 lat	spadek
	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie skali problemów społecznych 	przyrost naturalny	-5,2	wzrost
		beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	363 osób	spadek
		przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	83,3	wzrost
Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie potencjału ludnościowego w mieście 	liczba ludności	49 557	wzrost
		saldo migracji ogółem na 1000 ludności	-4,74	wzrost
		zameldowania w roku	473	wzrost
		miejsca noclegowe na 1000 ludności	0,22	wzrost
	<ul style="list-style-type: none"> Przyciąganie nowych użytkowników miasta 	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	23,7 m ²	wzrost
		mieszkania wyposażone w łazienkę	84,0	wzrost
		mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie	65,8	wzrost
		udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	7,0%	wzrost
Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój społeczeństwa obywatelskiego 	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	1,92	wzrost
	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa atrakcyjności przestrzeni miejskich 			

Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zaangażowania mieszkańców w procesy decydowania • Wysoka sprawność zarządzania sprawami lokalnymi 	liczba projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego		wzrost
		liczba osób głoszących w ramach budżetu obywatelskiego		wzrost
		frekwencja w wyborach (możliwość monitorowania w cyklach wyborczych)	59,7%	wzrost

Załączniki

Załącznik 1

Przegląd aktualnych dokumentów lokalnych i ich relacji ze strategią i relacje z dokumentami krajowymi i regionalnymi.

Kluczowym dokumentem na szczeblu UE określającym nowe kierunki rozwoju wspólnoty oraz przekładającym się na kierunki interwencji publicznej jest dokument pn. Europejski Zielony Ład, który może stać się nową strategią wzrostu gospodarczego dla UE dzięki inwestycjom w technologie ekologiczne, zrównoważone rozwiązania i nowe przedsiębiorstwa.⁵

Główne obszary tej polityki to:

- Czysta energia – szansa dla alternatywnych, bardziej ekologicznych źródeł energii,
- Zrównoważony przemysł – sposoby na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku cykle produkcyjne,
- Budowa i renowacja – sektor budowlany musi stać się bardziej ekologiczny,
- Zrównoważona mobilność – promowanie bardziej zrównoważonych środków transportu,
- Różnorodność biologiczna – ochrona naszego wrażliwego ekosystemu,
- Od pola do stołu – sposoby na bardziej zrównoważony łańcuch żywnościowy,
- Eliminowanie zanieczyszczeń – środki mające na celu szybkie i skuteczne ograniczenie zanieczyszczeń.

Na poziomie UE założono również pięć głównych celów UE w latach 2021-2027, tj.:

- bardziej inteligentna Europa przez innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą oraz wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa wdrażająca porozumienie paryskie i inwestująca w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz w walkę ze zmianami klimatu;
- lepiej połączona Europa ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi;
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym wdrażająca europejski filar praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną i równy dostęp do opieki zdrowotnej;

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

- o Europa bliżej obywateli przez wspieranie oddolnych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w całej UE.

Na szczeblu krajowym do kluczowych dokumentów zaliczyć należy:

- Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)⁶, która skazuje cel główny w perspektywie roku 2030, tj.: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym oraz 3 cele szczegółowe:
 - o Cel I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej,
 - o Cel II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, obejmuje on:
 - o Cel III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), która koncentruje się na celu związanym z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju i zmniejszania dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Działania zarysowane w dokumencie ukierunkowane są na konkurencyjność regionów i zakładają kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W strategii tej wskazano tzw. OSI – Obszary Strategicznej Interwencji, w tym miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wśród których wskazano Świętochłowice.

Na szczeblu regionalnym kluczowym dokumentem jest Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”, „ZIELONE ŚLĄSKIE”⁷. W dokumencie regionalnym wyznaczono istotne procesy i trendy, które bez wątpienia będą miały wpływ na kierunki i możliwości realizacji polityki transformacji miasta. Strategia „Śląskie 2030” definiuje 4 cele strategiczne, w ramach których wyznaczono cele operacyjne.

W Strategii „Śląskie 2030” są również zdefiniowane Obszary Strategicznej Interwencji. Z punktu widzenia projektowania polityki rozwoju i transformacji Świętochłowic szczególnie istotne jest wskazanie miasta w ramach OSI:

- gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze jako gminy o umiarkowanej utracie funkcji

⁶ przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.; <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

⁷ STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”, ZIELONE ŚLĄSKIE przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 2020-10-19

- gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza w grupie o najwyższym poziomie problemów,
- gminy w transformacji górniczej.

Tabela 17 Zgodność celów rozwoju miasta z celami SOR

Cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Zróżnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczości mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia	Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych	Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców	Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta	Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej	●	●	●		
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		●	●	●	●
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu				●	●

Tabela 18 Zgodność celów rozwoju miasta z celami KSRR

Cele KSRR 2030	Zróżnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczość i mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia	Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych	Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców	Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta	Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	●	●			
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	●	●	●	●	

Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	●		●	●	●
--	---	--	---	---	---

Tabela 19 Zgodność celów rozwoju miasta z celami regionalnymi

Cele KSRR 2030	Zróżnicowana struktura gospodarcza miasta opierająca się na przedsiębiorczość i mieszkańców i przyciąganiu kapitału intelektualnego z otoczenia	Kapitał ludzki miasta siłą napędową zmian społecznych i ekonomicznych	Wysoka zdolność miasta do przyciągania i zatrzymywania mieszkańców	Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej, więzi sąsiedzkich, odpowiedzialności za losy miasta	Nowoczesne, partycypacyjne zarządzanie miastem
Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	●	●			
Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca		●	●	●	
Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni			●		●
Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym					●

Załącznik 2

Wskaźniki w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej w Świętochłowicach

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
Dochody na 1 mieszkańca ogółem	zł	5 153,04	5844,77	13	105%	82%	1
Dochody na 1 mieszkańca dochody własne	zł	2 336,39	3175,64	13	78%	57%	2
Dochody na 1 mieszkańca dochody własne – udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	1 210,57	1470,38	13	84%	92%	11
Wydatki na 1 mieszkańca ogółem	zł	4 981,97	5991,16	13	85%	80%	4
Wydatki na 1 mieszkańca wydatki majątkowe	zł	218	931	13	28%	76%	10
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności wodociąg	%	99,9	99,9	5	70%	60%	6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności kanalizacja	%	99,9	91,3	3	17,2	600%	1
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności gaz	%	74,1	76,4	9	0,6	60%	7
Sieć rozdzielcza na 100 km ² sieć wodociągowa	km	601,1	433,8	1	12%	7%	3
Sieć rozdzielcza na 100 km ² sieć kanalizacyjna	km	667,9	394,3	1	-3%	21%	10
Sieć rozdzielcza na 100 km ² sieć gazowa	km	593,8	408,8	1	-14%	11%	13
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	51,5	56,7	13	2%	2%	11
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na	m ²	23,7	25,8	11	11%	11%	6

8 W przypadku niektórych danych przyjęto inny okres ze względu na brak dostępności wskaźników w GUS

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
1 osobę							
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	459,6	445,5*	5	10%	8%	3
Lokale socjalne – lokale	-	239	496	11	-3%	18%	10
Lokale socjalne – powierzchnia użytkowa lokali	m ²	8 076	16905	11	-8%	10%	9
Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych ogółem	tys. zł	73 502	398100	13	-9%	11%	10
Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych przemysł i budownictwo	tys. zł	20 480	271429	13	-25%	7%	10
Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa	tys. zł	48 215	97132	10	-8%	50%	12
Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	tys. zł	269	5193	13	-64%	-5%	11
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym	zł	2 457,8	6155,5	13	5%	25%	10
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS – kluby	szt.	16	30	11	167%	10%	1
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS – członkowie	osoba	1 161	3459	12	81%	16%	3
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS – ćwiczący ogółem	osoba	1 184	3580	12	97%	30%	3
Powierzchnia gruntów leśnych	ha	0,00	44,36	10	0%	0%	
Małżeństwa na 1000 ludności	-	5,0	4,8	3	-0,07407	-17%	1
Rozwody na 1000 ludności	-	1,8	1,9	8	20%	-5%	1
Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów – saldo migracji wewnętrznych	osoba	-221	-245	5	27%	-17%	3
Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów – saldo migracji zagranicznych	osoba	-15	-6	9	-65%	-106%	4

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
Ludność na 1 km ²	osoba	3 723	1778	1	-7%	-5%	12
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	16,9	16,5	5	-50%	20%	11
Ludność w wieku produkcyjnym	%	59,1	59,1	7	-5,9	-600%	6
Ludność w wieku poprodukcyjnym	%	24,0	24,2	8	6,4	580%	5
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	69,3	69,3	7	0,29	29%	8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	141,6	149	9	40%	32%	4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	40,6	40,6	7	50%	47%	5
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	29,9	30,5	8	50%	46%	5
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	osoba	141	148	9	120%	205%	12
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	-	211	179	4	160%	159%	6
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	1 286	2484	10	-11%	-12%	6
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	osoba	2 639	5353	11	-20%	-20%	8
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	29,8	20,8	1	-330%	-300%	8
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn ubóstwo	-	485	1226	11	-0,52	-45%	11
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn bezrobocie	-	35	163	13	-47%	-15%	13
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn niepełnosprawność	-	300	662	12	-62%	-60%	11
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn bezradność w sprawach	-	423	981	12	-20%	-21%	6

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego							
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn alkoholizm	-	188	427	12	-51%	-33%	11
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn bezdomność	-	69	161	11	-34%	-34%	7
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ogółem	-	1 411	2923	12	-26%	-34%	2
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	-	82	101	11	9%	6%	4
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	138,7	166,6	11	20%	18%	6
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	-	71	79	10	-19%	-20%	5
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	-	121	136	9	-10%	-10%	7
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	1	1	5	0%		
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	43	65	11	-19%	-10%	12
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	-	610	739	11	3%	-1%	5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym	%	10 333	12175	11	14%	12%	4
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	19	22	10	46%	47%	8
Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	-	1 047,1	1014,8	6	13%	6%	3
Udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie	%	95,3	95,3	6	1%	1%	11

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON							
Mieszkania na 10 tys. ludności	-	5,8	20,9	13	-18%	70%	13
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	-	116	553	13	-11%	103%	13
Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	-	0,4	0,9	11	33%	50%	9
Mieszkania oddane do użytkowania	-	29	326	13	-24%	61%	13
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	osoba	220	418	11	-49%	-49%	7
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok ogółem w % bezrobotnych ogółem	%	33,0	32,9	6	14,4	1130%	3
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	osoba	666	1377	13	-72%	-66%	13
Stopa bezrobocia rejestrowanego (wymiary: ogółem)	%	5,6	4	3	-12	-760%	13
Udział bezrobotnych zarejestrowanych z wyższym wykształceniem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	0,2	0,3	10	-0,2	-30%	3
Pracujący na 1000 ludności	osoba	158	239	13	5%	5%	7
Pracujący w gminach wg płci	osoba	7 849	31817	13	-3%	-3%	8
Emisja zanieczyszczeń gazowych	t/r	45 040	181319	12	-2%	-9%	6
Emisja zanieczyszczeń pyłowych	t/r	5	107	13	150%	-54%	1
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem na 1 km ² powierzchni	t/r	0,38	1,55	12	153%	-53%	1
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	2,5	1,2	5	0,01	-1%	3
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	%	89,6	96,8	9	-8,2	140%	12
Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk – w ciągu roku	t	85,2	216	10	423%	-51%	2
Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	m ²	769	0	5			

wskaźnik	jednostka	Świętochłowice	mediana w grupie miast na prawach powiatu w GZM	pozycja Świętochłowice	zmiana 2019 ⁸ /2010		pozycja w zmianie
Ścieki komunalne oczyszczane na 100 km ²	dam ³	13 816,68	8124,92	1	-13%	-5%	12
Ścieki przemysłowe oczyszczane na 100 km ²	dam ³	0,00	2361,57	12			
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²	km	502,6	296,1	1	-6%	0%	11
Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²	km	0,0	13,7	11	-100%	0%	1200,0%
Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem	km	10,5	29,7	11	128%		
Ścieżki rowerowe na 100 km ²	km	78,89	41,62	4	128%		
Obiekty noclegowe ogółem	ob.	1	8	12	0%	20%	11
Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności	msc.	0,22	4,95	12	5%	17%	9
Noclegi udzielone turystom krajowym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców	-	0	4855	11	-100%	73%	11
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	760	856	13	54%	20%	1
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	osoba	0,90	0,82	2	-27%	-23%	9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	zł	4 316,83	4770,54	13	62%	53%	2